RADU PINTEA

AEROSTATUL INOCENŢILOR

RADU PINTEA

AEROSTATUL INOCENŢILOR

Roman

EDITURA ALBATROS
1981, Bucureşti

Coperta şi ilustraţiile de DUDA VOIVOZEANU.
Ilustraţiile copertei sînt reproduceri după tablourile „Spaţii" şi „Viziune infantă".

»Nu trebuie înţeleşi porcii, — ei trebuie sa fie mîncaţi." Nichita Stanescu/Pean

I

— Tovarăşe, eu acuma îi îmbarc, îi pun la camion, şi pe seară, încolo, pe după-amiază, patru, cinci maxim, îi aveţi, să vedem oum merge Nelu, băiaitu* ăsta, şoiferul ; e lîngă mine, aici. Poftim ? Nu înţeleg ; aha, e bun, hăhă, sigur, buun, zîmbi Precupeţu făc:ndu-i cu ochiul lui Nelu, care şedea într-un scaun, lîngă birou, şi-şi odihnea mîinile pe genunchi. Nelu surîse şi el, după care privi afară, pe fereastra biroului. Bun. Atunci aşa rămîne, se sculă Precupeţu în picioare, grăbindu-se cu cealaltă mînă să-şi îndrepte o jenantă cută de la pantaloni. Da, bun. Nu. Ţi-1 trimit pe băiatu'ăsita, cu toate formele în regulă, doar am mai lucrat noi, mu ? Bine. Bun. Sănătate, salutăm, sana...

Precupeţu puse receptorul în furcă şi, în timp oe orînduia pe birou o serie de hîrtii, îi vorbi lui Nelu, care şi el se sculase în picioare şi nu ştia ce să facă

cu mîinile.

— Asta-i socoteala, Nelule. Hai, halde să-i îmbarcăm, şi valea, că n-avem timp de pierdut, îi zîmbî iarăşi directorul, luîndu-1 de umeri.

Ieşiseră şi, în lumina palidă a coridorului, cei doi dinţi de viplă ai directorului străluceau stins cînd vorbea sau zîmbea. Acum îi zîmbea luî Nelu, care de asemenea surîdea şl el, în timp ee Precupeţu răsucea cheia în YALE. Se mai asigură încă o dată că a închis, după care porniră. Coridorul, destul de zgîrcit la lumină, era suficient de lat ca să poată merge umăr la umăr : în privinţa luminii, directorul susţinuse să se aplice o politică de economisire a energiei electrice. „Doar nu-i noroi şi hîrtoape pe-aici, şi nici. beznă să-ţi scoţi ochii", spunea el.

Cîtă vreme au mers prin hol n-au vorbit nimic. Se auzea doar ecoul paşilor reverberat de pereţii reci, vopsiţi în verde, şi de cimentul mozaica* al podelei. Odată a iun şi afară, directorul vorbi :

— Trebuie să facem rost de rampă. Pînă mă duc eu să văd de ea, tu ar fi bine să tragi camionul Jîngă Porcăria 3, bine ?

— Da, tovarăşe director, mă dvc.

Unul ieşi, iar celălalt se îndreptă spre magazia de unei te.

— Măi Sofronie, şi tu, Blenc^a, ia apucaţi-vă voi de rampa asta, şi haideţi s-o ducem la Porcăria 3 ! Ducem nişte porci la tăiat, adăugă el treeîndu-şi mîna peste faţă. Cald mai era. Cei doi se mişcară imediat.

— Gata, tovarăşu* director, imediat, zise zbuciumat cel chemat Sofronie, un vlăjgan roşu la faţă, osos şi isteţ. Blenda, pur şi simplu, puse mîna la un capăt al rampei şi aştepta să salte şi Sofronie. Porniră tustrei şi ajunseră tocmai cînd Nelu, privind din picioare prin portiera deschisă, îşi manevra SR-ul încet, atent ca un

hingher ; pînâ la urma, trebuia să ajungă în portiţa de acces a porcilor.

îngrijitoarea se apropie de gărduleţul incintei, privindu-i. Nelu frîmă şi sări jos, trîmti portiera, după care îşi potrivi cureaua şi păşi spre ceilalţi.

— îi duceţi la tăiat ? întrebă îngrijitoarea, rezemîndu-se în gărduleţ.

— Da. 53 de roroi avem în planul de tăiere, vorbi repede Precupeţu, privindu-1 pe Nelu care desfăcea oblonul din spate al camionului. Mirosea, dar erau cu toţii obişnuiţi. îngrijitoarea îi privea pe «toţi egal. Era de vîrstă incertă, purta cizme şi un halat albastru, încheiat corect.

— Să le dau drumul ? întrebă ea stins ca şi cum ar fi vorbit ceva intim cu soţul.

— Da, făcu directorul împăturind nişte acte şi privind de data asta pe Sofroniie şi pe Blonda, care se opinteau instalînd rampa. Aceştia îşi bătură palmele una de alta şi se traseră mai la o parte, în itimp ce îngrijitoarea pornise cu pas egal spre Porcărie. Desfăcu zăvorul şi, după un timp, strigă ou glas blînd ceva — parcă se ruga — iar porcii începură să iasă afară, somnoroşi.

— Gucigol, guciguciguci, gucigolgucigol, făcea îngrijitoarea rnişoîndu-şi matern braţele asupra maselor de roz ce răspîndeau mirosuri obişnuite. Curîtnd, curtea se umplu.

— Ajutaţi-o, zise scurt directorul, şi cei doi, Sofronie şi Blenda, încălecară la iuţeală gărduleţul şi, băgîndu-se îrnre porci, începură şi ei să dea din mîini.

— 53 ! aminti directorul întinzîndu-i lui Nelu, care privea, un teanc de hîntii justificaitoare. Ai aici totul în ordine, zîmbi lat Precupeţu şi Nelu îi văzu iarăşi cei doi dinţi de viplă bucurîndu-se. Directorul îşi şterse fruntea.

— Cald, zise el privind cum cei trei oameni mînă spre rampă porcii. Nelu se uită neglijent în hîrtiile deja împăturite şi le băgă degrabă în buzunar. Zise :

— Aşa...

Dar directorul nu mai fu atent la răspuns, căci începuse să numere în şoaptă, înghiţindu-şi silabele, porcii. Nelu se uita mai departe la cei. trei oameni care se agitau în mijlocul animalelor.

— Gucigucigucigu

ajunseseră deja lîngă cabina
SR-ului. Soarele se reflecta în parbriz şi lumina dinţii de viplă ai directorului, în vreme ce acesta vorbea ou Nelu.

— Ah, rîse din nou directorul, am uitat s-o întreb pe îngrijitoare dacă porcii ăştia au fost văzuţi cu un pai în gură, ă, ce zici ? Forţa datinilor şi a destinului, Nelule, trecu el neaşteptat de repede de la tonul glumeţ la cel filozofic. Dar, în fine, drum bun ! spuse apoi Precupeţu, privind mai întîi aripa din faţă a maşinii, apoi un şurub de la roată, apoi ochii lui Nelu.

— Mulţumesc, spuse Nelu, ca şi cum ar fi spus „Prezent !<f sau „Aici !“

îşi strînscră mîinile. Nelu se urcă la volan şi porni demarorul. Motorul mu vroia să se^ urnească.

— Are şi el un pai în gură, îşi lăţi faţa în zîmbet Nelu, din cabină, fericit că spusese şi el ceva. Directorul rîdea şî el şi spusese şi el ceva. Dinţii de viplă se vedeau miş- cîndu-se în sus şi în jos, în semn de aprobare. Dădu şi Nelu dim cap, rînjind. Băgă iar curent, şi după un uşor icnet, motorul principal o luă. Directorul mai spuse : „drum bun", iar Nelu ridică stînga, apoi o lăsă repede pe volan şi făcu scurt la dreapta, îndreptîndu-se cu a treia spre porţile cooperativei.

Directorul Precupeţu se uită după el cîteva clipe, apoi, cînd văzu prin norii de praf stîmiţi de maşină lu- miniţele roşii ale stopurilor din spatele SR-ului, se în- toarse şi o luă la pas întins spre birouri. Din spatele gărduleţului Porcăriei 3, îngrijitoarea îi însoţi pe toţi cu r rivirile pînă nu se mai văzură.

Porţile cooperativei Golobeasca erau deschise: chiar atunci intrase un camion cu furaje pentru vite. Nelu se asigură în stînga şî în dreapta şi ieşi în şosea. Se aşternu la drum întins.

II

Nclu avea palmele mari, cu degete ce semănau cu nişte bucăţele de cîrnăciori olteneşti de 44, unghii caraghios de mici tăiate pînă la carne. Era păros şi cînd era mînjit pe faţă de la reparatul maşinii, ochii lui albaştri erau nespus de frumoşi. Conducea pe SR de cinci ani. Avea în cabină cîteva poze cu femei şi o iconiţă mică lipită lîngă vitezometru, pe care i-o dăduse maică-sa cînd plecase la oraş să se facă şofer.

Lîngă el, Marica rîdea. Smuciturile drumului, accelerările, deccelerările, debreierile, ambalările o aruncau încoace şi încolo prin cabină. Rîdea.

Nelu mişca din buze, iar nările îi palpitau. Femeia de lîngă el rîdea, şi ea ştia bine că asta îl aţîţă. Se învăţase Nelu. De cîte ori punea mîna pe ştanga schimbătorului de viteze, îşi „scăpa" mîna pe pulpa dezgolită a fetei. Marica rîdea. Absolut nu făcea nimic decît să rîdă. Cum îl mai aţîţa asta pe Nelu ! Iar Nelu schimba vitezele ca un nebun. Trebuia să ajungă cu porcii cît mai repede la destinaţie. în

spate, în camionul fără prelată, porcii mari, Bazna, Marele

Alb şi alte rase, îngrămădiţi unii în alţii, se ciocneau cu zgomot de lemn ud camionuilui.

Mai aveau puţin şi intrau în oraş. Nelu frînă deodată şi porcii veniră guiţînd sălbatec unii peste alţii, proptindu-se în tăblia din faţă a camionului, înăuntru, Nelu o săruta zdravăn pe Marica. Era numai începutul. Pe urmă, Marica rîdea, dar altfel. Dar tot rîdea. Porcii reveniseră cu toţii la poziţiile iniţiale, şi Nelu demară violent. Porcii iar se agitară.

Era ora 15 şi programul de radio transmitea buletinul de ştiri.

IJie Măciucea ieşi din birt zăpăcit de soare. Avea faţa lată şi negricioasă şi o cicatrice roz îi tăia oblic sprinceana dreaptă. Purta o salopetă mînjită de var şi vopsele şi ducea în mînă o tinichea umplută pe jumătate cu vopsea portocalie şi o pensulică. Se bătu uşurel pe burtă, privind cîteva clipe forfota acelei după-amieze calde, nefiresc de calde.

„Straşnică ciorbă de burtă", îşi zise pornind în jos, pe strada Căpitan Groza. Plecase de pe la opt dimineaţa de la ICRAL Giuleşti şi terminase aproape de marcat strada. „Dacă dau bătaie, pe la patru e gata".

Se apucă să-şi termine strada. II găsi fluieratul. Făcu un „G“ pe o stinghie, şi trebuia să mai facă un „N“ pe cealaltă, căci laolaltă nu încăpeau cele două, pe o singură stinghie din gard. Din spate îl pocni o lavandă aprinsă. întoarse capul şi nu mai fluieră. O damă bine plimba un caniche cîrlionţat ca o oaie. Măciucea contemplă un pic totul, apoi se întoarse iar la fluierat şi la pictat.

Trasase tocmai liniuţa de la „N*.

Drăgălaşa fetiţa scînci în cărucior şi Natalia P., o mama tînără şi frumoasă, se aplecă să vadă de ea. „Ce-i, puişorul mamei scump ? Ce-i, îngeraşule ? Hai, taci cu mămica, haide, taci, Ancuţa,... vrei răţoiul ? Uite, na răţoiul. Biluţa ? Hai, taci cu mămica, Ancuţa, taci !“ O luă în braţe şi o legănă de cîteva ori. Batistioara albă a Ancuţei, băgată pe undeva, prin trusoul ei, pluti prin aer ca un fluturaş şi căzu lîngă cărucior. Un băiat care vindea ziare şi tocmai trecea pe partea cealaltă, văzînd-o, traversă strada şi ridică batista.

— Mulţumesc, zîmbi Natalia micului ziarist.

— Cu plăcere, doamnă, unde s-o pun, e murdară...

— Pune-o în buzunar, aşa, mulţumesc, mulţumesc. Micul ziarist înclină capul de cîteva ori şi dispăru în lungul străzii.

Ca în fiecare zi, Natalia şi Ancuţa ieşiseră la plimbare un pic. Era o zi neobişnuit de caldă, şi, pînă la trei şi jumătate cînd soţul se întorcea de la lucru, Natalia cu Ancuţa ieşiseră să ia puţin aer prin părculeţul din apropiere. Pînă la capătul străzii mai erau douăzeci de metri, după care traversau şi intrau în parc.

Natalia se oprise şi-şi legăna fetiţa.

III

Trejca e un mic orăşel aşezat într-un decor rural. Cele mai importante obiective din oraş erau întreprinderea de Recondiţionat Carcase şi Teatrul de Comedie.

în întreprindere, ziua de muncă se apropia de sfîr^it. Arcul pocni scurt şi se stinse. Maistrul Iorcache se sculă de pe vine şi îşi puse mănuşile în buzunarul şorţului de sudor. îşi plimbă privirile peste mulţime şi striga :

— Prisecarule !

— Sfîr, sfîr, piu, poc, sfîr. Omul căruia 1 se adresase
suda încă.

— Prisecarule ! mări de data asta volumul maistrul, scoţîndu-şi totodată ochelarii şi bascul, şi netezindu-şi părul. Pe Prisecaru un alt om îl bătu uşurel în cap cu un electrod şi-i spuse :

— N-auzi ? Te cheamă maistoru', şi-i făcu semn cu electrodul în direcţia în care aştepta Iordache. Prisecaru făcuse „hă ? Ce ? Cum ?<f Maistrul îi făcu

nişte semne cu mîna. Unele care însemnau că gata, a terminat lucrul, altele, prin care îl chema la el. Prisecaru

înţelese şi se conforma. Cînd acesta se apropie destul, Iordache îi spuse :

— Ducem echipamentul şi dăm un telefon. Trebuie să dăm un telefon în oraş. Prisecaru, scoţîndu-şi ochelarii de protecţie, dădu din cap semn că a înţeles ce urmau să facă.

Ajunseră la vestiare şi, cît se schimbară, nu vorbiră. Prisecaru terminase primul şi îl aştepta în picioare pe maistrul Iordache, care, imediat ce termină de îmbrăcat, spuse „haidem“. Prisecaru îl urmă pînă la birouri. Acolo, Iordache îşi aminti că uitase ceva în şorţ şi spuse :

— Aşteaptă-mă aici puţin. Vin imediat. Am uitat în şorţ numărul de telefon.

— Nu vă mai duceţi pînă acolo, poate îl au ei, prin registre, vorbi Prisecaru făcînd semn cu capul spre birourile întreprinderii.

— Ai dreptate, admise Iordache, dar ce să-i mai deranjăm şi pe ei pentru atîta lucru ?

— Bine, cum vreţi, nu se opuse Prisecaru, şi maistrul se îndreptă din nou spre vestiare.

Arcurile electrice ale aparatelor de sudură străluceau încă pe tot cuprinsul întreprinderii, şi cît timp Prisecaru contemplă priveliştea, maistrul se şi înfiinţase cu un petec de hîrtie pe care era trecut un număr de telefon.

— L-am găsit, spuse maistrul, îndemnîndu-1 pe Prisecaru să intre.

— Bun aşa, făcu Prisecaru întoreîndu-se cu spatele şi intrînd.

O porniră amîndoi spre capătul culoarului. Maistrul bătu încet la o uşă.

— Da ?! se auzi dinăuntru.

Intrară, mai întîi maistrul, apoi muncitorul.

— Sărut mîna, ziseră cei doi.

— Bună, băieţi, ce mai faceţi ? Aţi terminat lucrul ? îi întrebă o femeie tînără şi drăguţa, care era tocmai pe punctul de a pleca.

— Trebuie să dăm un telefon la Bucureşti, tovarăşul inginer mi-a spus, vorbi el repede şi-i arătă femeii biletul.

— Da ? Bine. Atunci eu plec. Uite cheia de la birou. O lăsaţi la portar după ce vorbiţi, nu-i aşa ?

— Nici o grijă, făcu stîngaci Prisecaru dîndu-se la o parte din uşă.

Iordache îl privi pe Prisecaru şi tînăra femeie trecu printre ei spunîndu-le înainte de a ieşi „Pa, băieţi !“

— Bună ziua, se grăbiră cei doi să salute.

In sfîrşit uşa se închise şi rămaseră în doi.

— Vezi, ai grijă de cheie ! spuse Iordache întinzîndu-i celuilalt cheia cu număr de plastic legat de ea, în timp ce se îndrepta spre telefon.

— Aşează-te, mai spuse maistrul, întinzînd cu palma pe masă, în faţa lui, petecuţul de hîrtie.

Formă numărul şi aşteptă. Priviră amîndoi spre fereastră, în acelaşi timp. O muscă mare se izbea de geam.

— Alo ? sări ca ars maistrul schimbînd receptorul de la o ureche la alta. Bucureştiul ? Prisecaru se foia pe scaun, de parcă ar fi vrut să iasă afară. Maistrul îl privea, dar nu-1 vedea ; era absorbit total de convorbire. Prisecaru îl auzi :

— Alo, duduiţă, vă rog cu tovarăşul director Andricu, dacă nu vă supăraţi. Da. Mulţumesc. Tăcu o clipă şi îl privi pe Prisecaru ; îi făcu cu ochiul şi muncitorul schiţă un zîmbet. Maistrul se repezi din nou, tocmai în clipa în care Prisecaru deschise gura să zică şi el ceva.

— Alo ? Tovarăşul director Andricu ? La telefon

maistrul Iordache de la Trejea, din partea tovarăşului inginer Klapp. Da, tovarăşu' director, dînsul a spus vreo cincizeci. Da Da,... dacă se poate mîine, da, pe după-masă. O să fie cineva după program să le bage în depozit, sigur. Atunci aşa rămîne, îi transmit eu tovarăşului inginer că aţi hotărît să ni le trimiteţi mîine pe la patru jumătate, cinci ? Da, desigur, actele sînt întocmite, chiar eu le-am văzut la tovarăşul inginer. Bun. Bine. Să... atunci sănătate, tovarăşe director, şi numai bine. La reve...

Declic.

Iordache puse la loc receptorul cu un gest ondulat, aşa îneît aşează frumos pe birou şi firul destul de lung ce lega aparatul propriu-zis, şi receptorul. Prise- caru se şi ridicase.

— Cheia e la tine, nu ?

— Da, răspunse omul, vîrîndu-şi mîinile prin buzunare.

— Bun. Am terminat şi comanda, mă rugase inginerul Klapp, e un om bun, ce zici ? şi am telefonat.

— Actele sînt la el, nu ? ripostă Prisecaru, puţin cam speriat.

— Da, desigur, fireşte, le-am văzut şi eu.

— Atunci asta înseamnă că eu sînt un fel de martor la toată afacerea asta.

— Exact, Prisecarule, exact ! Ştii că eşti isteţ ?

Prisecaru zîmbi jenat şi duse mîna la olanţă.

— N-am uitat nimic ? se întrebă mai mult pentru sine maistrul, rotindu-şi ochii prin biroul administraţiei. Bun. Putem pleca.

Sirena începu să urle încetarea lucrului.

Ajunşi afară, îşi strînseră mîinile.

— Sănătate, Prisecarule, şi ... mulţumesc pentru asistenţă, adăugă el emfatic.

— Sănătate, tovarăşe maistru, la revedere.

In toată întreprinderea, nici un arc de sudură nu mai strălucea, iar oamenii se scurgeau organizat, spre vestiare. Carcasele pentru reparat rămăseseră pustii.

— A ! făcu maistrul Iordache întorcîndu-se după ce se depărtase cîţiva paşi. Prisecaru se întoarse şi el aşteptînd. „Da", spunea faţa lui.

— Azi nu mergi la teatru ? întrebă calm, jos, maistrul, privindu-1 pe muncitor.

— Nu. Nevastă-mea ne-a programat pentru mîine scară.

— Aha, aşa, bine ! Noi mergem azi. Atît am vrut sa te întreb, mai spuse maistrul, şi adăugă repede : sănătate la copii.

— Mulţumesc la fel.

De data asta se despărţiră.

IV

— Alo, hei, tovarăşe Blaga, tovarăşe Blaga, strigă portarul după un om corpolent ce se îndrepta spre garaj. Omul strigat se întoarse.

— Auzi, dom'le, continuă portarul bîţîindu-se ameţit de căldură, te-a căutat tovarăşul director Andrîcu. Ceva cu nişte piese. Zicea că dacă vă văd să vă spun.

— Bine, nea Marius, bine, ştiu cum e treaba, mulţumesc pentru informaţie. Acum plec la Trejca, cu nişte oxigen, cu Ion. Cînd m-oi întoarce, dau eu pe la tovarăşul director. Mulţumesc.

Omul se îndreptă spre uşa garajului. O înjurătură grosolană grobăi între pereţii de tablă ondulată.

— Ce-i, Ioane ? întrebă Blaga punîndu-şi sculele pe scara maşinii şi mîna stîngă pe umărul şoferului. Ion era şoferul. Un om la vreo patruzeci de ani, scurt, vînjos şi crăcănat, ca un şef de echipaj. Avea acasă doi îngeraşi dc fetiţe gemene şi o soţie rotundă în şolduri ca o masa de joc. Scuipă :

— Aveam şi eu o zi liberă şi mi-au luat-o şi pe aia. Cristoşii... „Transport special", cică. Mă... pe transportul lor ! In alelalte zile cine trage ca boul ? Ion Potoaşcă ! Cine e călare pe hardughia asta de ROMAN ? A, cine ? A Iu* Potoaşcă. Cristoşii..., da* ce, io sînt Napoleon ? Mă duceam şi eu cu familia la un film, indian.

Le plăceau filmele.

— Ce vrei, e sarcină de sus. Depinde planul, mai multe treburi depind de drumul ăsta la Trejea. Potoaşcă se oţărî :

— Păi da, cu asta îţi bagă pumnul în nas. Şi dacă e o chestie din astea, gata, o faci, că, pe urmă, oamenii spun că tragi contra. Şi eu — mă ştii — trag ca boul, înainte. Cristoşii ei de maşină...

Blaga săltă capota, iar Ion Potoaşcă se duse după canistră.

— Cristoşii...

— Ce spui ?

— Nimic. Mînca-le-ar tăticu guriţa lor ! Credemă, Blaga, cînd le simt aici, lîngă piept, una în braţul ăsta şi una pe celălalt, şi le simt perişorul lor ca aurul, înnebunesc.

— Sînt nişte copii minunaţi.

— Da, minunaţi, şi de aia muncesc ca boul, ca ele să trăiască frumos şi să nu le lipsească nimic. Gata ?

— încă puţin, să strîng şurubul... aşa. In regulă, dă bice !

— Gata, am dat şi apă la cai, putem să dăm bice.

Blaga se mai uită o dată, aşa, în general, apoi trînti capota şi se duse să deschidă porţile garajului. Ion Potoaşcă înşuruba capacele la canistră şi rezervor, duse canistra la depozitul de carburanţi şi lubrefianţi, se întoarse şi se aruncă în cabină. Scotoci puţin după

cheie ; cuplă din nou. ROMAN-ul se smunci şi rulă lent pînă în dreptul canaturilor porţii. Cuplă farurile. Jetul izbi dugheana portarului. Tovarăşu-l Marius ieşi, prin parbriz Ion îl văzu pe Blaga gesticulînd, spunîndu-i ceva lui Marius. îi explica un lucru. întîi se vor duce să ia tuburile, şi pe urmă vor pleca. Ar dura cam o jumătate de oră. Stinse farurile şi răsuci volanul mult. Din toba de eşapament ţîşni o trombă albastră de fum dulceag care umplu garajul. Puternicul camion calcă legănîndu-se peste şanţurile de culisare ale porţilor, şi se îndreptă spre o curte interioară, de acces tehnologic. Blaga trase la loc culisantele garajului şi o porni spre poartă.

Ajuns în dreptul intrării tehnologice, Ion Potoaşcă frînă, decuplă şi coborî, jucîndu-se cu cheile. Merse în spatele camionului şi desfăcu obloanele. Băieţii de la Aprovizionare-Distribuţie apărură. Nişte vlăjgani, toţi îmbrăcaţi în salopete albastre şi cu şepcuţe fistichii.

— Salut !

— Salut ! Hîrţoagele, ceru sobru un bărbos ce părea
şef.

— Ptiu, stai aşa puţin, le am în cabină şi uitai să le iau.

Ion le aduse şi le înmînă bărbosului.

— OK, băieţi, la treabă. 50 de „fiole".

Tipii chiţcăiră şi dispărură prin accesul rampei pe care era vopsit cu litere roşii, cît toate zilele : FUMATUL STRICT OPRIT. O încăpere uriaşă cu acoperiş ignifug, şi pe toţi pereţii erau mîzgălite cu litere uriaşe acelaşi afiş, pe care cineva pusese toate sedilele posibile. Ieşise FOMAŢOL ŞŢRÎQŢ OPRIŢ.

— Haha, făcu bărbosul. Mînca-!e-ar tăticu pe ele,

cum mai sclipesc, şi ce curăţenie, băieţi, doamne dum

nezeule, ce curăţenie, mai ceva decît la farmacie. Bărbosul se apropie drăgăstos : vaai, ce drăguţe liole, uite, uitaţi-vă ce cuminţi stau, cuminţi şi drepţi, ca nişte soldăţei.

Printr-o lucarnă largă, de undeva din tavan, o rază cădea pe ele, dezvăluind rotunjimile de obuz ale capetelor tuburilor. Pe ele scria : OXIGEN TEHNIC 200 ATM. Se aranjară cîte doi oameni de butelie şi începură transbordarea. Bărbosul aranjă actele într-un registru şi apoi trecu şi el la cărat.

Ion strivi între dinţi cîteva refrene de muzică simfonică, dar băieţii de la Aprovizionare-Distribuţie se înfiinţară rapid. Totul dura mai puţin de un sfert de oră. Buteliile de oxigen tehnic aşezate în lada ROMAN- ului păreau nişte obuze albastre. Potoaşcă trase obloanele, le asigura cu lanţurile de protecţie, salută băieţii cei voinici — pălmaşii, cum le plăcea să se autointituleze — şi porni. Peste un minut era în faţa porţii de la intrare. Portarul şi Blaga ieşiră. Ion îi dădu lui Marius foaia de parcurs şi pe cea de ieşire din garaj. Blaga sui. Spuse :

— Gata şi şusta cu tov. director, îşi frecă el satisfăcut palmele. Portarul se mişca în faţa maşinii. Porţile culisară, iar Marius salută profesional. Ion dădu din cap, iar Blaga din mină.

— Salut, nea Mariuse.

Ion cuplă şi răsuci mult dreapta. Frînele scrîşniră la intersecţie. Se asigură repede şi se angaja.

— Doamne ajută, se aşeză bine în scaun Ion Potoaşcă strunind atent ROMAN-ul. Strada era cam foită şi Ion abia aştepta să iasă din oraş.

— Ai puţină muzică ? întrebă Blaga privindu-i profilul

— Vezi că în dreapta e un tranzistor...

— Aha, l-am găsit.

— „...am transmis muzică populară la cererea ascultătorilor. Viitoarea ediţie a emisiunii noastre o putem asculta săptămîna viitoare, în aceeaşi zi, la aceeaşi oră, şi pe acelaşi program. La revedere, dragi ascultători".

Ion făcu o strâmbătură.

— Uite ce-am pierdut, cît e ceasul ?

— Trei.

— „...Ora exactă. La al şaselea semnal, va fi ora cincisprezece : Pip. Pip. Pip. Pip. Pip. Pip".

— Pe la patru sîntem în Trejea, ce zici ?

— Să zicem, să vedem cum e şoseaua. Să nu goneşti, Ioane, auzi ?

Şoferul dădu din cap în semn că e de acord.

— „Buletin de ştiri..."

—...să ieşim noi din oraş...

Blaga nu mai spuse nimic. Motorul ROMAN-ului trepida calm, egal. In spate, tuburile de oxigen erau o grămadă periculoasă. Ion Potoaşcă era un foarte bun şofer, şi Blaga ştia. Toţi ştiau, şi de aia îi şi dăduseră transportul.

— „...oamenii muncii din industria construcţiilor de maşini au îndeplinit la toţi indicatorii planul producţiei industriale, şi raportează..."

0,073 secunde.

Toţi cei cincizeci şi trei de porci călătoresc aproape liniştiţi în camionul lui Nelu. Sînt clari şi perfect conturaţi, de parcă cineva i-ar fi sculptat în cristal. Au ochi rotunzi ca nişte bile de sticlă, gene blonde şi pulpe roz, şi un păr rar şi blond. Toţi porcii au păr rar, absolut toţi cei cincizeci şi trei de porci-roz. Sînt aproape liniştiţi, se bălăngănesc cuminţi între cele cinci laturi de scîndură ale cutiei camionului. Sînt nişte porci cuminţi, atît de cuminţi încît par a fi fost catalogaţi cu deosebită grijă, şi de cozile lor răsucite parcă ai vedea prin aerul rarefiat atîrnînd etichete cu datele personale şi colective ale fiecărui porc în parte.

Despre oricare din cei cincizeci şi trei de porci, oricare din cetăţenii oneşti de pe stradă ţi-ar putea spune cel puţin un lucru fundamental, anume, că un kilogram de carne de porc e patruzeci de lei. Veterinarii ar putea să spună mai mult, dar pe străzile pe care gonea camionul lui Nelu — camionul cu porcii — nu locuia şi nici măcar nu trecea niciodată picior de veterinar.

Porcii catalogaţi călătoresc mai departe în cutia camionului la volanul căruia se află Nelu cel cu Mari ca cea cu pulpe frumoase, roz, alături. Porcii, cei cincizeci şi trei de porci, nu aveau cum să vadă semafoarele, trecătorii şi casele, fiindcă obloanele

camionului erau mai înalte decît ei. Nu guiţa nimeni, se priveau doar din cînd în cînd, şi din cînd în cînd mai priveau pieziş, cerul. La mintea lor li se părea că cerul este acela care se hurducăie, şi ca să nu mai ameţească, se priveau între ei. Toţi porcii au ochi albaştri. Nici unul din cursa lui Nelu nu făcea excepţie. Dar nu erau cu toate acestea nişte porci excepţionali. Erau doar eroii secundei 0,073. Pe ei, oamenii nu aveau deocamdată cum să-i vadă. Obloanele de lemn îi mascau perfect. în ciuda oricăror prejudecăţi, porcul nu e numai "ras, e şi puternic, aşa că nu mai e paradoxal că porcii nu se dau totuşi de-a dura. Ilepet, cred că erau foarte stabili, foarte liniştiţi, acolo, în cutia camionului lui Nelu, care-i ducea pe toţi spre...

Marica rîdea într-una. Nelu stăpînea nervos bachelita volanului, totul se învîrtea înnebunitor în jurul secundei 0,073, începînd de la un moment dat. Cam atît despre porci.

Depoziţia martorului 7, semnat...

Piesa 4ID5Î01

V

VI

0,074 secunde.

Pe uşa birtului vroia sa intre o femeie grasă cu o fusta gri, în sandale verde pal. Una dintre baretele de la cea stîngă era ruptă şi se încercase — vizibil — să se repare. Cînd femeia călca în a 0,0741 secundă, tocul verde pal, cam jumulit, îi intră între profilele de metal ale râzătorului de noroi aşezat în faţa intrării. Fiind grasă, inerţia femeii era, natural, mare, şi a dat în brînci pe scările de ciment de la intrare, tocul rupîndu-se ca o crochetă cu brînză, iar ea izbind cu osul frontal esenţa vopsită în cărămiziu a uşii birtului. Un ospătar o deschise chiar atunci şi o ajută să urce scările. Femeia urcă cele trei trept# de ciment, intră, apoi ieşi, coborî şi îşi luă dintre profilurile de metal relicva de sanda, împreună cu unul dintre fragmentele de toc. Apoi reurcă treptele de ciment şi intră definitiv în birt. De data asta nici un ospătar nu mai deschise accidental uşa de esenţă vopsită într-o culoare insolubilă în apa de ploaie. Biata

femeie, a in-

spirat milă. E de presupus că înăuntru a încercat să-şi potrivească sau să-şi lipească într-un fel tocul. Asemenea accidente sînt stupide, poţi chiar să-ţi suceşti glezna într-un hal groaznic. Am o vecină, are vreo cincizeci de ani, într-o primăvară şi-a scrîntit piciorul şi a întins-o pînă spre toamnă, încolo, în octombrie... Pantofii cu talpă plată sînt cei mai buni, nu numai pentru gravide, dar şi în general. E adevărat că nu prea sînt eleganţi dar ce are a face sănătatea cu eleganţa ? Dar pentru cine vrea eleganţă, n-are decît să rişte. Cam atît despre uşa birtului între secundele 0,074—0,0741.

Depoziţia martorului 3 Piesa 12/D6J03

0,075 secunde.

Dacia. Albă. Break. Număr de înmatriculare ce începe cu trei şi se termină cu trei. Şoferul nu iese prin nimic din comun. E intersecţie şi aşteaptă. Cred că dacă ar fi plouat sau ar fi fost chiciură, ştergătoarele de parbriz i-ar fi funcţionat normal, temperat, sobru, sigur.

Om şi ştergătoare aşteaptă la intersecţie o schimbare în culoarea locală. Banchetele sînt acoperite cu o imitaţie execrabilă de leopard sau altceva, felina, iar sub oglinjoara retrovizoare se zbenguie încă un muţunache. Muţunachele şi imitaţia de felină demonstrează gustul îndoielnic al şoferului. Pe geamul din spate sînt lipite, în ordine, o emblemă cu Berlin, alta cu Paris, şi alta cu semnul mirării. Omul e sobru, pare serios, dar — paradoxal — nu are costum gri

şi nici măcar cravată. E ceva tărcat, cu negru şi roşu. Aşteaptă la intersecţie, e uluitor ce răbdare poate să aibă, n-o avea şi el casă, copii, mă rog, mingîie în neştire imitaţia de leopard, apoi pipăie schimbătorul cu măciulie de plexiglas colorat, apoi se scobeşte brusc şi surprinzător de tehnic în nas, sperî-nd probabil ca viteza de execuţie să-l facă totuşi neobservat. Propulsează cu un bobîmac extractul pe geamul lăsat. Muţunachele n-a încetat încă să se bîţîie. Omul de la volan îl studiază preocupat o clipă. Aşa face la fiecare stop. A devenit un fel de tic. S-ar fi putut să-i treacă prin minte postulatul că fizica ar putea deduce din cît de repede se bîţîie muţunachele, ce viteză a avut maşina în momentul în care a frînat, acceleraţia de frînare, cît de bune sînt frînele, dacă mai fac două parale reflexele lui, şi alte lucruri utile ar putea să deducă ştiinţa de la secunda 0,075, cînd însăşi lumina galbenă a semaforului mai avea trei secunde pînă la verde.

Orice idee ar fi dispărut în capul mîncătorului de seminţe cu Dacia albă, şi toată atenţia acestuia s-ar fi concentrat — aşa după cum se prescrie în reglementări — asupra intersecţiei. Omul cu Dacie albă e de presupus că a decolat după cele trei secunde în urmărirea unor scopuri, cel puţin a unicului scop de a pleca pur şi simplu din intersecţie. Cam atît despre tipul cu Dacie albă în secunda 0,075.

Depoziţia martorului 11
Piesa 10/D6/03

0,0751 sccunde.

„Draga mea, dă-mi voie să te rog să-mi menţin punctul de vedere. Popoarele germanice au ajuns la

decadenţă mai repede decît cele latine datorită unor cauze pe care — ca lingvistă — nu sînt în măsură să le numa-sc, dar atari cauze sînt confirmate de caracterul fonemelor şi mărimea suprafeţei bucale a vorbitorilor, acestea după cum bine ştii, draga mea, în virtutea tendinţei fireşti de economisire a energiei, care, neîndoielnic, este depusă şi se consumă în timpul vorbirii, ca act mecanic şi intelectual. Raportînd suprafaţa mediată a gurii peste suprafaţa maximă — teoretic — a gurii dcschise, se obţine un raport care, în urma cercetărilor întreprinse de laboratorul meu, s-a constatat că scade la zero, cu alte cuvinte, dacă vom ajunge la înţelegerea absolută, vom putea comunica prin mimică. In caz contrar, ad'că în cazul în care nu vom ajunge !a înţelegere, — aici facem o mică aventu'ă în domeniul sociologei — vom amuţi pur şi simplu, sugrumaţi de neputinţa comunicării, dezi- derabil, absolute. Studiile noastre, draga mea Eliza, au îmbrăţişat cîteva dialecte din nordul Marii Britanii, din Germania, sudul Franţei şi sudul Italiei. Laboratorul condus de tov. conf. univ. prof. dr. doc. Ilău se ocupă de un Dialect, în cadrul aceleiaşi probleme de convergenţă a artei bucale din Asia Mică".

Preduţ Mocanii, şoferul de taximetru cu numărul 77328 se uita, în retrovizor, la cele două femei ca la grădina zoologică. „Auzi,... aria bucală,... foneme... sociologie... ce femei, dom'le, ce femei !"

Cealaltă femeie obiectă :

„Dragă Lidi, obiecţiile mele sînt întemeiate ele, ştii bine că sînt fondate pe tendinţe, tocmai, de dez- voltare a limbajului, de unde atenţia faţă de geometria bucală, şi dacă vrei, mă rog, suprafaţa bucală medie, cu implicaţiile care dccurg. în ce

priveşte însă aria deschiderii bucale, ea este evident mai mare la seminţiile latinice, întrucît idiomurile pe care acestea le vorbesc conţin un procent mai ridicat de vocale, care se pronunţă cu o deschidere mare a gurii... bine, draga mea, mai vorbim mîine la birou, dar să ştii că...“

„Te mai duci acolo ? Dar bărbatul tău ştie la ce oră trebuie să fii acasă ? Ei lasă că-i faci tu o teorie lingvistică de-1 dai leşinat. Cine-mi eşti..."

„Lasă, că nici cu tine nu mi-e ruşine, lasă... ştim numai noi... ascultă, dragă, ţie îşi plac calamarii prăjiţi ? Dar crevetele ?"

„Nuu. Ţiparii, ţiparii da, ţiparii sînt moartea mea".

Preduţ Mocanu se surprinse cu gura căscată, o închise brusc şi dinţii îi clănţăniră. Micul zgomot întrerupse discuţia din spate, cele două femei priviră în retrovizor. Toţi trei îşi vedeau numai ochii, în afară de Preduţ, care fiind mai aproape de oglindă, avea un cîmp mai larg.

„Astea sînt savante" gîndi el, în vreme ce în pupile îi lucea verdele semaforului şi în mînă i se strecura bachelita schimbătorului de viteze. în spate, savantele, clientele lui, îşi reluaseră discuţia la un plafon fonic mai jos. Aparatul de taxat de pe bordul maşinii ajunsese la 17 lei şi 50 de bani. De fapt, în clipa în care Preduţ Mocanu se angajă spre stînga, aparatul ajunsese la secunda 0,076.

Depoziţia
martorului Preduţ
Mocanu Piesa
L6/D1/01

0,077 secunde.

Elevul stărui. Era înalt, blond, gras şi avea coşuri pe faţă care îl enervau, înfierbîntîndu-i sîngele. Niciodată nu-1 enervau mai mult coşurile alea împuţite decît atunci cînd mergea cu ea. îl mînca tot trupul de parcă cineva i-ar fi gîdi'lat toate arterele. Fierbea ceva în el. Era pripit, nervos. Elev... Erau colegi, şi mai încerca o dată, după care îşi propuse în gînd să renunţe.

— Hai, mă, la film. Avem lucrare abia poimîine. E un film bun, l-am mai văzut...

— Păi atunci de ce să-l mai vezi ? Ce rost mai are ? îl privi zîmbind fata. îşi lovi servieta de a lui. Toată situaţia asta îl prostea cumplit pe elev.

— Păi mergem împreună şi-l vedem. O să-ţi placă, e cu Yul Brynner şi Raquel Welch.

•••

— Hai, mă Angi, că e şi întuneric la film.

— ...păi... nu vedem filmul ? se sclifosi fata privindu-1 pieziş.

— Vedem şi filmul... da* mergi, ce zici, mergi ?

— Uf f !

— A?

— Bine, bine, încăpăţînatule !

— Ala e ! Ura, se bucură elevul, aruncîndu-şi în sus servieta.

— Ce e, ce e ? se răţoi ea oprindu-se. Vezi, că acum nu mai merg, se sclifosi din nou.

— Hai, mă Angi, te rog ! se miorlăi elevul oprindu-se şi el. Vin să te iau pe la cinci, mai adăugă.

— Să nu vii pînă în faţa curţii, mai bine mă aştepţi în colţul străzii.

— Bine, în colţ la cinci.

— în colţ la cinci. Pa ! Mă duc.

— Pa, Angi. în colţ la cinci. Pa !

— Hai pa !
-- Pa !

Coşurile, părul blond şi spălăcit, hainele şi matricolele, sînii mici şi tari ca nişte mere de la Gostat ai Angelci, minciuna pe care o va trînti acasă „mami, mă duc cu Mia la film, vin de vreme...u, totul era trufanda.

Vor merge amîndoi — elevi — la un film cu Yul Brynner şi Raquel Welch, înăuntru e întuneric, după cum a spus elevul cu vocea în prefacere. Repetabila fericire a secundei 0,077.

Depoziţia martorului 2 Piesa 3/D6/07

VII

„Călăul" porni legănat spre telefon. Formă numărul.

— Alo ? Alo, bună ziua. Cu tovarăşul Precupeţu aş dori. Eu sînt Şbiţa din oraş. în legă... da, mulţumesc, aştept. Alo ? Tovarăşu' Precupeţu ? Şbiţa la telefon, tovarăşe, vreau să ştiu, aţi trimis în ziua de astăzi porcii spre noi ? Cum ? Azi ? Păi nu ? Ce naiba, doar n-o fi peste lume, că stau băieţii şi aşteaptă. Ori mergem acasă şi îi tăiem mîine. Nu pot să-i ţin încurcaţi. Să mai aştepte, să mai aş... dar cît, domnule ? Cît ?

Pocni receptorul. Abia pe urmă veni declicul care îl scosese pe ce*l cu dinţi de viplă din circuit. Şbiţa era nemulţumit. Scoase un *Dunhill* şi o aprinse. „Ce oameni suoiţi, nu ştiu ce mai vor, nu-şi respectă cuvîntul, nu sînt hotărîţi, ce mai, dac-aş fi şi eu ca ei, s-ar împuţi dracului carnea asta, îţi trebuie o regulă în toate" gîndi Şbiţa, „călăul", îndreptîndu-se spre hală.

— Care e treaba, maestre ? îl interpelă cel mai tînar măcuitor din echipa de lucru. O mustaţă subţire, tătărască şi neagră îi mînjea simpatic

VII

mijlocul feţei.

— Stăm pc vine. Deocamdată. Porcii trebuie să pice dintr-o clipă în alta. Nedelcu, un om tăcut şi corpolent, ieşi chiar în drum şi cercetă. Nimic. Erau prinşi. Aveau şi după amiaza ocupată, nu-i vorba, că şi ieşea la afacerea asta, şi erau impacientaţi. Fumau.

— Se vede ceva, Nedelcule ?

— [N]<*

— Oameni fără caracter, conchise Şbiţa preocupat de fumul *Dwihill-\i\m.* N-au cuvînt, ne ţin aici de pomană !

Unul îndrăzni :

— Mîine ?...

Şbiţa nu se mai osteni să răspundă. Porni legănat spre Abator. Deschise uşa largă, de metal, şi intră. Uitase ceva, redeschise uşa şi le spuse :

— Dacă vine cineva într-un sfert de oră, bine, dacă nu...

Nelu acceleră.

— De ce mîi aşa, bă ? îl lovi Marica pe umăr.

— Da' ce, nu-ţi place să mîn tare, ha ? hohoti Nelu, uitîndu-se cînd în faţă cînd la Marica. Şi pe urmă, adăugă el, ducem porci, nu faianţărie. Ia ascultă...

Frînă. Apoi continuă, în timp ce Marica îl privea zîmbind cu toată fiinţa ei.

— ...ăă, cine era cocostîrcu* ăla sfrijit care se ţinea de tine ? Ha ?

Liniile de fu^ă ale unei străzi, de exemplu, văzută din parbrizul camionului, şi timp îndelungat, săpau încetul cu încetul nervul optic al celor doi din cabină. E perspectiva unui „cuţit" cinematografic, care în cele din urmă sfîrşeşte în oboseală prin plictiseală. Ochii capătă atunci un fel de independenţă, com-
portîndu-se cam ca două bobîţc de soc, uscate,

aruncate între polii unei maşini electrostatice.

— Haha, făcu Maricamutîndu-şiprivirea în altă parte, păi ăla era şefu',da' ce-ţi închipui tu, că., gata ?...

— Păi de ce să nu-mi închipui ? Dar nu mi-ai răspuns la întrebare, răspunde, de ce se ţinea de tine ?

O mai întrebase chestia asta de vreo cîteva ori, amenințînd-o că pune manivela pe ea. Nelu avea sădită în minte foarte puternic, de la familie, ideea că femeia trebuie să ştie de ciomag şi că de fapt numai de asta şi ascultă. Şi ge urmă, calapodul era acelaşi pentru toate. Tot dupa o idee sădită de familie în capul lui, diferenţa era numai la bărbaţi, care pot fi numai de două feluri : proşti sau răi. Nelu vroia felul al doilea.

— Ei, asta-i bună, ţi-am mai spus doar, era şefu* !

— Şi ce dacă e „şef" ? ce, trebuie să stea la curu*
tău toată ziua ? De cîte ori veneam să te iau, hop, n-aveam loc de „şefu'K. Vrei să-i mut pliscul la ceafă ? Să-mi spui imediat ce i între voi, că te bat şi pe tine pînă...

— Ei, da* ştii că eşti bine, anima...

„Animalul" îşi întoarse faţa pofticioasă spre ea, dezvelindu-şi gingiile cum fac caii cînd tragi de frîu.

— Taci, strivi Nelu, făemdu-şi dosul palmei spre ea.

— Au ! se sclifosi Marica răstumîndu-se pînă în portieră, avînd grijă ca să facă în aşa fel să-i alunece fusta pînă în talie, şi să-şi ofere coapsele dezgolite. Tabloul portjartierei îi fripse ochii lui Nelu. Cîtă vreme Marica rămase aşa, ca un copilaş bosumflat, Nelu avea capul pe bile, se uita cînd la ea, cînd la drum, dacă nu erau în oraş, o săruta. Mormăi ceva, Marica reveni şi spuse :

-— Nu-î nimic. Ţi se pare. Mergem dîseară la bal ? se alintă ea băgîndu-şi degetul într-o gaură din perna banchetei.

Nelu cunoştea localul ; cînd nu se ţineau în el şedinţe politice sau de cooperativă, se punea la dispoziţia tineretului sub forma de „seară de dans", „carnavalul tineretului sătesc" şi toată lumea era de părere că în acel local se ţineau nişte seri foarte reuşite. Nelu îi răspunse :

— Da. Lasă-mă să conduc liniştit.

— Etete, da' ce-ţi fac eu, spune ? Iţi fac ceva ?

El mormăi „ce ţi-oi face eu", apoi tare :

— Lasă-mă, Marico, să conduc liniştit, cît naiba mai avem pînă la abatorul ăla ?

Trecu într-a treia.

Ion acceleră. Blaga se opri din cîntat.

— N-o mai călca pe coadă, Ioane, că acuşi ne trezim în şanţ, blagoslovi Blaga. Slănina de pe burtă i se revărsase peste cureaua neagră, de piele, pe care demult o primise cadou de la unchiu-su. Tot atunci primise şi prima lui trusă de bărbierit. Cum, necum, viaţa mergea înainte şi el nu avea de ce să se plîngă. Fată mare avea, cîştiga bine, era stimat de colegii lui şi de oamenii de pe stradă, sectoristul chiar îl dăduse la gazeta de perete ca exemplu pozitiv, ca om gospodar şi aşezat. Asta era viaţa, alta, care să fie ? Pe Blaga îl apucase din nou cîntatul :

„Piatra-i piatra de piatra
Şade jumătate-n apa,
O calcă calu* şi crapă
Inima meaâ multe rabdă,
Eiy rabdă inimă şi tacii...<(

Ion începu să fluiere. Altceva. Deodată li ise păru la

am în doi că e un zgomot prea mare în cabină şi tăcură în acelaşi timp. Blaga vorbi să se afle cumva în treaba celuilalt, de la volan :

— Cînd le dai la şcoală ?

— A ? făcu distrat Ion Potoaşcă. A !, fetiţele. Mirela şi Silvica, mînca-le-ar tăticuţu' pe ele. La anu', bre...

— Aşa ? ! prelungi Blaga dînd din cap. Ion le adusese odată la o serbare de Anul Nou cînd întreprinderea avea obiceiul să facă bucurii celor mici.

— Dom'le, da' să vezi ce inteligente sînt!

— Copiii din ziua de azi sînt precoci.

— Da, nu ca noi, de mici eram abrutizaţi de mizerie şi greutăţi. De la şase ani îţi puneau părinţii casa în spate, şi salut, neică, descurcă-te ! Păi ne maî ardea nouă să bucherim, sau cînd toate hangaralele erau pe mîinile noastre, fraţi mai mici, căţel, purcel, buruian, casă, păi nu zic bine ? încaltea mîncarea era mîncare, nu chimicale. Mîncai o brînză, domnule, dar era brînză, simţeai că era brînză, o roşie, un ardei acolo. Acuma toate sînt din petrol, din gaz metan, din prostii sintetice. Pînă la urmă or să ajungă şi alea din plastic... păi nu, spune şi mata dacă nu spun bine ?

— Deh, aprobă filozofic Blaga pipăindu-şi barba aspră. Bine că e pace, restul merge aşa cum e scris să meargă, chimical, nechimical, bine că e pace, eu unul zic mersi.

— Vreau să le fac pianiste.

— Cum, ce-ai zis ? întrebă Blaga neatent la cele de mai înainte.

— Mirela şi Silvica, răspunse omul de la volanul camionului. Am zis că vreau să le fac pianiste.

— Pianiste ?

— Da.

— Să cînte ?

— Da.

— Păî ai bani să le cumperi pian ?

— Ce nu face tăticuţu' pentru ele, mînca-le-aş fun- duleţul lor de îngeraşi scumpi. Mă ştii doar, aş fi în stare să mănînc şi frunze.

Blaga îşi dădu din cap consimţămîntul privitor la viitoarea profesie a celor două fetiţe şi îl întrebă :

— Ce vrei să faci ?

— Bagă tu mîna în buzunar la haină, şi vezi că e acolo un portmoneu, bagă mîna şi scoate-! puţin. Blaga se executa şi dădu la iveală o îmbrăcăminte soioasă şi ruptă la colţuri, în care era un tencuşor de acte. 1-1 arătă :

— Asta ?

— îmhî. Vezi că în el sînt nişte poze. Nu asta, aia. Aşa, aşa, uită-te. Fir-aş al dracului, ei, ce zici, aşa-i că sînt frumoase de pică ?

— Deh, se dumiri Blaga înclinînd fotografia celor două fetiţe într-o parte şi în alta, depărtînd-o şi apropiind-o.

— Ia dă-o încoace, făcu Ion Potoaşcă lacom.

— Fii atent la drum...

— N-ai tu treabă ! A, făcu deconcertat Ion ca şi cînd s-ar fi uşurat pe el. Ce frumuseţe, nţ...nţ...nţ... ;iar eu sînt tăticuţul lor. Prinse fotografia în bord, pe cadranul vitezometrului, şi zise :

— Pune mata portofelul la loc, bine ? Tot acolo, aşa.

Labirintul străzilor traversa acum una din noroioasele părţi ale oraşului unde tocmai se puneau fundaţiile unei noi pînze de blocuri. „Mult se mai construieşte, măcar de nu s-ar strica oamenii*, gîndi Potoaşcă atent la o coloană de trailere ce transporta, ca pe nişte biscuiţi mari, pereţii prefabricaţi.

— Ai mîncat ? sparse din nou tăcerea Blaga.

— Hm, nîşte brînză cuceapă.

— Luăm din oraş ceva, sau dinTrejea, ce zici?

— Lasă, luăm de pe drum, din sat, de la ţărani, ceva aşa, mai ca lumea, sănătos...

în cabină se încălzise şi mirosea a benzină. Aşteptarea sau un alt motiv ascuns îl făcu pe Ion să-şi joace în frîu nervii. Ca şi cum ar fi auzit nechezatul, gîtul lui Blaga se răsuci spre el, cutîndu-se în falii oblice, deasupra gulerului cămăşii. Lumina ce pătrundea prin parbriz avea culoarea cimentului.

— Bun, mîncăm bine...

— Aşa, ţie chiar ţi-efoame ? Tare,tare ? Dacă vrei oprim undeva, la o mezelărie ceva...

— A, nu, lasă, lasă.

— Bine.

Ion se uită la fetiţele ce-i zîmbeau din fotografie. Zîmbi şi el cu gura pînă la urechi şi opri la intersecţie.

— Ia uite, făcu Ion deodată.

— Unde, ce ?

— Uite-o în stînga, i-o arătă prin geamul maşinii pe Natalia.

Blaga fluieră a admiraţie. Se uitau amrndoi la femeia frumoasă care se aplecase peste căruciorul copilaşului. Stopul era galben.

„Spre Trejea".

Manevră levierul, ambală şi stabi'liză volanul mare, de ebonită. Stopul era verde. ROMAN-ul ţîşni în intersecţie cu motorul ambalat la maximum. Taluzul încărcăturii reacţionă imediat, inerţial, mărindu-şi şi mai mult unghiul. Marfa se stabiliză după o nouă suprafaţă de echilibru care temporar putea să asigure energia potenţială minimă. Altfel spus, s-au dat la fund. Ca nişte tuburi de orgă sugrumate de cauciucul atenuator, cîntară totuşi un preludiu. Blaga îşi părăsi contem-

plarea şi îl pironi cu privirile. Pe buzele lui îşi făcu începutul mustrarea. Niciodată fluturii nu decolează de pe florile carnivore.

— Ai înnebunit, Ioane ? Ochii lui Bîaga se dilatară de groază. Ce fa... ?

— Acuşica ajungem la abator, debarcăm pasagerii, şi sînt al tău, frumoaso, rînji Nelu, uitîndu-se la ea pieziş ca o lovitură de backhand slaisat. Marica îşi reluase rîsul ei excitant. Plină de viaţă, Marica asta. Nelu continuă :

— Ei, ce te rîzi aşa, ă ? Am zis, să mergem la bal mai întîi, dacă vrei tu, bal să fie... da' să te puie mititelu* să te uiţi la vreun guşter de pe acolo, că gata ! S-a zis. Eu miros imediat chestia, şi gata ! zbieră Nelu. Vin la voi, vă iau de păr, şi vă sparg bibilicile la amîndoi. Plus că pe tip îl boşorogesc. Aşa să ştii. Aşa că, să-ţi bagi minţile în cap, frumoaso, clar ?

— JEi, tu, se fandosi Marica încetînd pentru o clipă să mai rîdă. Apoi tot ea :

— Şi de ce, mă rog, goneşti aşa, de parcă te-ai duce nu jtiu unde, de parcă te crezi nu ştiu cine ?

— Să ajungem la abator mai repede, de aia, să fim p-ormă singuri, de aia, să... iii, da' proastă mai eşti...

— Aşaaa..., vezi că e pe roşu, ţipă Marica. Opreşte, Nelu, te rog opreşte, e pe roşu, opreşte !

Pe măsură ce SR-ul gonea din ce în ce mai tare, parcă stopul roşu al intersecţiei străpungînd parbrizul maşinii lui Nelu se mărea din ce în ce mai mult în pupilele dilatate ale Maricăi, care se ghemuise undeva, într-un colţ al cabinei, dar care părea că nu mai există pentru ochii inexpresivi,

cenuşii, de o duritate înspăi- mîntătoare ai lui Nelu. Intersecţia venea şi roşul se lăţea ca o pecingine în ochii albaştri ai Maricăi.

0,007...

Intersecţia venise.

De jos, de unde era ghemuita, Marica nu avea cum să vadă ROMAN-ul ce se năpustise la rîndu-i asupra crucii străzilor.

Cît despre Nelu, nici vorbă.

0,0077

Cît despre Ion Potoaşcă, nici vorbă.

VIII

0,00771

O rază de soare se reflectă ca o lovitură de biliard, mai întîi în broşa în formă de troiţă a unei femei între doua vîrste, apoi în geamul SR-ului dezlănţuit, apoi în vitrina unui fero-metal, după care, strecurîndu-se printre şipcile extrem de dese ale unui gărduleţ, se opri în ochişorul stîng al unei corcituri şchioape. Din fundul curţii, o bătrînică strigă după el cu glasul piţigăiat : „Hamlet!... Hamleet! Hamlet, vino încoace, nu-i voie". Javra nu se mişcă din loc.

0,00772

într-un sistem de referinţă cu originea în Casa de Cultură, zbura la momentul 0,00772 un grup de vrăbii sau porumbei, la parametrii x, y, z_y daţi de valorile : (2,3 : 2,1 : 0,5) kilometri, (4,2 : 1,5 : 0,7) km, (2,5 : 3,2 : 0,2) km, şi alţi membri zburători.

în clipa 0,007721 a avut loc coliziunea. Absolut frontală. Şocul a parcurs lungimile caroseriilor de la

acest moment pînă la timpul universal 0,01 secunde, în prima instanţă, Marica, despre care ştim că s-a ghemuit de frică într-un colţişor, a fost strivită complet, carnea ajungînd la dimensiunea medie de un centimetru ; înainte de a se rupe prin izbirea de peretele din spate al cabinei, volanul SR-ului l-a tăiat în două pe Nelu. Partea cu capul a zburat prin capota descoperită de presiunea din interior dezvoltată în timpul impactului, iar partea a doua a fost strivită între bord şi peretele din spate al cabinei.

în ROMAN, lucrurile s-au petrecut similar. O jumătate a lui Ion Potoaşcă a fost proiectată în afară, pe asfalt iar Blaga şi cealaltă jumătate de şofer au fost comprimaţi la dimensiuni tabletice.

0,0078

Şocul a atins obloanele anterioare ale SR-ului. Pînă în această secundă, nici porcii, şi nici tuburile de oxigen n-au fost conştienţi de cele ce se întîmplau. Apoi, brusc, au fost implicaţi cu toţii. Presupunînd atît porcii cît şi tuburile de oxigen numerotate, pentru facilizarea urmăr irii istoriei fiecărui reper în parte, totul s-a petrecut :

Porcii 7, 12, 15, 13, 14, 53 au fost striviţi între inerţia celorlalţi porci şi reacţiunea oblonului. In secunda 0,0079 s-a terminat propagarea mecanică a zgomotului impactului, şi au început guiţăturile. Acestea au durat pînă în secunda 0,00791,

0,008

Capacul tubului de oxigen nr. 36 a cedat. Trebuie făcută specificaţia că tubul cu numărul matricol 36 se afla deasupra şi puţin în spatele stivei din ROMAN.

Şocul care a afectat grămada de tuburi de oxigen a propulsat tubul 36 pe o traiectorie de coliziune cu platforma-camion a SR-ului, care se basculase la treizeci şi şapte de grade şi cincizeci de minute faţă de linia de tramvai.

Dacă, iniţial, butelia 36 se înscrisese transversal pe traiectorie, întîlnind linia aeriană a tramvaiului, aceasta din urmă i-a modificat incidenţa, drept care, noua orientare a fost aceea a unui proiectil cu capul cu supape spre platforma cu porci înnebuniţi de spaimă. Toţi se zbateau să intre în plan, părea un concurs. Zborul, metafizic, pentru că nu putem analiza toate tuburile de oxigen dintr-odată, al acestei butelii prin aer, a durat de la 0,008 pînă la 0,0087 secunde. Pe traiectoria de întîlnire s-a aflat Porcul 19. Capacul cu supape al tubului 36 s-a înfipt sîngeros în şorici, ca un cartuş dum-dum. A urmat în secunda 0,0093 explozia. E limpede. Grăsimea Porcului 19 a pătruns în supapele buteliei 36, amorsînd violenta reacţie. Şi doar pe toţi pereţii sînt afişe cu FERIŢI TUBURILE DE OXIGEN DE SUBSTANŢELE GRASE !

A urmat, fireşte, lanţul consecinţelor.

0,00991

Toate tuburile de oxigen s-au năpustit datorită legii inerţiei, care e o lege naturală, asupra porcilor, şi invers, porcii înnebuniţi s-au repezit asupra buteliilor albastre. Porcii aveau marele avantaj că amortizau mult loviturile transversale ale buteliilor, dar, de cele mai multe ori, parau cu capul. Oricum ar fi fost, toate ciocnirile ar fi fost ele cum ar fi fost dacă n-ar fi fost secunda

fatidică 0,0093, cînd tubul dc oxigen 36 ISO a străpuns Porcul 19, încălcîndu-se astfel în mod flagrant normele cele mai elementare de protecţia muncii.

0,012

Şocul a smuls rezervoare’e celor două camioane, împrăştiind peste tot benzină normală. După cîtva timp, şocul detentei provenite de la explozia buteliei 36 a ajuns la porumbeii sau vrăbiile ce zburau la coordonatele arătate mai înainte. Următoarele explozii au urmat prin simpatie. Totul, şi butelii şi porci, se decapita fără alegere, benzina luase foc şi dădea lumină teatrului. Buteliile se transformau în rachete propulsate de propria încărcătură de oxigen la 200 de atmosfere, întru- cît explodau nu prin cămaşa de oţel, ci prin decapitarea lor, iar capetele cu supapele se transformau în cartuşe dum-dum de foarte mare gabarit.

Conform stipulaţiilor legii acţiunii şi reacţiunii şi legii de conservare a cantităţii de mişcare, capetele buteliilor şi buteliile, în clipa în care erau rupte unele de altele, porneau în direcţii opuse, cu vitezele prezise teoretic de accste legi naturale.

In timp ce desena lin iu ţa de la „N^{ff}, Măciucca auzi izbitura. întoarse capul şi văzu jumătate dintr-un corp omenesc făcînd o tumbă în aer, chiar deasupra locului accidentului, şi scena atît de neverosimilă îl făcu să închidă ochii. Fu ultima imagine. Explozia care urmă proiectă un cap de butelie în direcţia lui, şi îi zbură capul ca o execuţie în Franţa medievală. Corpul decapitat al lui Măciucea se rezemă de gard şi scăpă tinicheaua cu vopsea portocalie. Sîngcle începu să şiroiască pe gard şi pe asfalt, capul strivit, inform al lui Măciucea intrase forţat printre stinghiile gardului de fier, şi ajunsese într-un strat de flori, lîngă o cală albă ca zăpada.

Pe asfalt, vopseaua portocalie şi sîngele gîlgîind din corpul scuturat de spasmele morţii intraseră una în alta, dar nu se amestecaseră : erau nemiscibile. Pensula scăpase din mînă şi se dădea şi ea de-a dura spre rigolă.

Uşa casei se deschise violent şi un bărbat ca la vreo şaizecişitrei de ani, dar care se ţinea încă bine,

IX

puţin albit, dar destul de ridat, îmbrăcat într-un halat

maro, ieşi privind speriat de sus. Exploziile care urinara îi luară auzul şi el începu să ţipe la cei din casă :

— Haideţi afară că a început bombardamentul, mergem în pivniţă, Ana, ia-1, dragă, odată pe Victor şi haideţi, pentru dumnezeu...

— Doamne, apără-ne, doamne, îndură-te de noi, bîiguia tînăra femeie, neştiind ce să facă mai întîi. Bă- trînu-1, încă în faţa uşii, se uita după avioane şi ţipa :

— Haideţi odată, ce dracului faceţi, vreţi să ne prindă aici, netoţilor ?

— Dar cu mama ce facem ? îngăimă femeia pierdută, arătînd spre interior, unde, pe un divan demodat, zăcea privind fix uşa o bătrînă solidă, paralizată. Semăna cu un elefant de mare în agonie.

— Cum i-o fi norocul, mai spuse bătrînul şi începu să lipăie spre fundul curţii. Săltă chepengul, şi cînd sa-i pună rezemătoarea îşi pierdu echilibrul şi căzu în beci. Femeia ieşise, şi ţinînd în braţe un plod mut, cu ochii mari pe care şi-i rotea în toate direcţiile, începu să strige :

— Tată ! Tată, unde eşti ? Privind spre fundul curţii şi nevăzînd pe nimeni, porni spre poartă, rătăcită.

— Tată ! strigă ea din nou. O şuviţă de păr îi căzuse de-a lungul tîmplei, şi Victor se juca cu ea. Femeia dădu cu ochii de rondul de flori, şi de craniul strivit al lui Măciucea alături, şi începu să urle ca scoasă din minţi.

Caniche-ul începu să schelălăie ciudat, privind-o drept în ochi. Femeia o întrebă „Ce-i, fetiţa ? Ce-i,

mămico ?“ Caniche-ul schelălăia. Urmă bufnitura aceea sinistră, apoi explozia. Corpul rachetă al buteliei 38 smulse braţul stîng al femeii. Căzu pe trotuar, leşinată.

IX

Nu apucase sa spună decît „Haide, Pufina, să fugim !“ apoi i se luase mîna.

Căţeaua începu să alerge tîrînd după ea braţul ce rămăsese încurcat în lesă. Se pierdu pe străzi. Butelia îşi continuă drumul şi izbi violent faţada stropită cu lapte de ciment a unei case cu două caturi. Cîteva cărămizi de dislocară şi căzură în interior de unde se auziră imediat ţipete, iar o bucată destul de mare de tencuială groasă, desprinsă, se prăbuşi într-un nor de praf, odată cu tubul deformat de impact.

Parcă se respira mai uşor. Oamenii din clădire avuseseră timp să se repeadă la ferestre. Cineva zări femeia leşinată pe caldarîm, şi spuse, „doamne, cît sînge, pentru dumnezeu, duceţi-\ă cineva şi vedeţi ce-i cu ea“, pe urmă o altă voce. „Asta a fost mortier, precis e război rece. Groaznic..." „Ne ocupă şi pe noi ?" strecură cineva, dar în clipa aceca unda de şoc sparse toate geamurile, şi îi trînti pe toţi la pămînt.

Mamilu era cerşetor. Vara cerşea la capătul dinspre bulevard al podului. Era o zi frumoasă, şi Mamilu stătea acolo aşteptînd milă. „Azi numai cincizeci... s-au înrăit oamenii", cugetă Mamilu. „Dumnezeu să vă bine- cuvînteze, doamnă, pe dumneavoastră şi pe copilaşii dumneavoastră", mulţumi cerşetorul pentru leul pus în palmă unei vînzătoare care mereu îi dădea de pomană cînd trecea pe acolo. Mamilu era olog, şi nu-şi pusese celălalt picior din lemn din motive impresioniste, „ca să se vadă mai bine, asta impresionează şi creşte încasările", calculase Mamilu, şi cît era cald, şedea cuminte în capătul podului cu braţul şi antebraţul în

unghi drept.

Auzi o bubuitură îndepărtată, şi crezu că vine de la triaj. „Ce naiba s-o mai fi întîmplînd ? la vagoane

locomotive...[4]* Privi în lungul şinelor de ca!e ferată ce se ţeseau sub pod ca un păienjeniş de oţel. Peste cîteva clipe, Mami'lu cerşetorul murea strivit de o masă sîngerîndă, căzută din cer. Porcul 17 fusese proiectat de suflul exploziei la două sute de metri altitudine. Imediat, în jurul celor două cadavre au început să se adune oamenii şi să discute cazul. Tot mărunţişul cerşetorului se răspîndise pe jos şi un ţigănuş mai băgăreţ a început să-l ciugulească. Un bărbat bine, îmbrăcat într-un costum gris-perle, îşi pierdu cumpătul, şi apucînd pe un alt privitor de reverele hainei, îi şuiera :

— Ce stai, dom’le, nu vezi că ăştia-s morţi ?

Un alt om, cu o pălărie mică şi maro se băgă fonfăit :

— Da de unde ştii dumneata că sînt morţi ? Ge, eşti cumva medic legist ? Să telefoneze după salvare, şi abia pe urmă după miliţie.

Fonfăitul avu rapid succes la public. Purta cu sine o servietă cu încuietorile stricate.

— Are dreptate tovarăşu', se amestecă în vorbă o femeie care ajunsese printre primii lîngă cerşetorul mort.

— Păi nu ? abia pe urmă miliţia, se stropşi omul cu pălărioară maro, cerînd din ochi aprobarea celorlalţi.

— Are cineva o fisă ?

O locomotivă de manevră îi umplu de fum. Nimeni nu tuşi.

— Poftim.

— Na, ţine.

— Uitaţi aici.

— Gata. Am. Unde-i un telefon public ? întrebă năuc omul.

— Acolo, zise o femeie de pe margine.

— Ba acolo e mai aproape, lîngă găzărie, se opuse o alta.

— Haide, domnule, pleci odată să dai telefon la miliţie ? că găseşti dumneata un telefon, ce naiba.

— Mai întîi la salvare, tovarăşe, ai auzit ? Mai întîi la salvare, şi pe urmă la miliţie, se îndîrji crunt omuleţul cu pălărie.

O femeie cu patru sifoane într-o mînă şi o sacoşă mare în cealaltă se interesă :

— Nu vă supăraţi, ce se vinde aici ? Nu cumva azi au adus mălaî ?

— Ce^ mălai, dom'le, care mălai, făcu în sictir profund cineva, exasperat de faptul că nici unul din cei de faţă nu reuşise să-şi ţină cumpătul.

— Carne de porc, şopti altcineva din mulţime, şi toţi începură să rîdă ca de o glumă bună.

Omul în costum gris-perle o lămuri scurt pe femeie.

— Nu. Aici a murit un om, şi cu asta, crezînd că a terminat, se îndreptă din nou spre cele două cadavre. Un miliţian se apropie şi încercă să-şi facă loc.

— A venit MILIŢIA, anunţă cineva.

— A şi venit ? !

— Au şi venit, mă, ce iute ! se miră unul prosteşte, iar cîţiva se uitară la el ca la unul asemenea. Ţigănuşul ciugulitor de mărunţiş se strecură printre toţi oamenii şi o rupse la fugă. Miliţianul îl văzu totuşi şi, scoţînd un ţignal, începu să fluiere ascuţit şi prelung, încercînd să se ia după bărnaci.

— Prindeţi-1 ! Prindeţi-1 ! îndemna el oamenii fluierînd încontinuu. Ţigănuşul fugea mîncînd pămîntul, iar lumea uitase parcă şi de morţi. Tocmai atunci trecu pe dedesubt o locomotivă cu aburi ce se retrăgea la triaj şi începu să şuiere şi ea. Şi iarăşi, tocmai atunci, dinspre un capăt al bulevardului se auzi sirena miliţiei, iar dinspre cclălalt capăt, sirena salvării. Mili-

ţîanul se zbatea să iasă din înghesuială. Acum, cînd auzea sirena atît de familiară, se simţea triumfător, de o mie de ori mai sigurpe el. Fluierînd necontenit, făcea semne nuanţate şi disperate celor din maşina cu farul albastru pe cabină să se ia după ţigănuş. Maşina albastră înţelese şi, scrîşnind în mijlocul bulevardului, se năpusti urlînd tiuii-tiuaa, tiuii-tiuaa, pe pod, după ţigănuş.

Oamenii în albastru năvăliră afară din maşină şi începură să alerge după ţigănuş. Pînă la urmă îl prinseră, unul din ei îşi luă de pe jos cascheta, şi cel mai mare în grad îl întrebă dur :

— Cum te cheamă ?

— Roncea, vorbi ţiganul tare, emoţionat între atitea uniforme.

— De ce ai fugit de la locul faptei, hm, spune ? întrebă didactic gradatul, neştiind încă bine despre ce era vorba.

— Dar ce-am făcut ? N-am făcut nimica. Am luat nişte mărunţiş care era pe jos. Nu-i lua nimeni, nu am făcut nimica, să moară mama, dom' colonel...

— Da ? Bine. Vedem noi la circumscripţie, spuse maiorul aranjîndu-şi chipiul şi diagonala. Sergentul-major se apropie în fugă reglementară şi cînd ajunse la cîţiva paşi de maşină se opri, salută reglementar şi spuse :

— Tovarăşe maior, permiteţi să raportez. S-a semnalat un caz de omucidere. *

— Bine. Să mergem.

— Să trăiţi, făcu sergentul-major băgîndu-şi în buzunar ţignalul.

Lumea iar se strînse în jurul celor două cadavre, neţinînd deloc seama de obstrucţiile verbale legitime

ale purtătorilor de uniformă albastră. Era parcă şi mai aglomerat, nu se mai putea respira, venise şi salvarea
şi doi asistenţi făceau constatări, secondaţi benevol de oameni din mulţime.

— Vă rugăm, circulaţi ! Vă rugăm, circulaţi, vă rog, alo, tovarăşu*, ce căutaţi aici ? făcu melodios un plutonier burtos, cu o cămaşă îngrozitor de transpirată la subsuori. Mai spre marginea mulţimii, un bătrînel simpatic, cu pungi sub ochii lui albaştri, interpelă încet, părinteşte, un tînăr bubos şi deşirat, care tocmai îşi vîra capul de cocostîrc să vadă mai bine.

— Dom'le, eu plec, să nu mă puie ăştia martor, nu vreau să fiu băgat în chestia asta, ce-mi trebuie mie încurcală ? pentru ce ? Nu, nu, la ce bun ? Dacă vreţi, puteţi să staţi, n-aveţi decît, eu mă duc...

Bubosul făcu spirite în spatele lui :

— Du-te, tataie, du-te, gata..., şi începu să se hlizească de faţă cu miliţia şi cu mulţimea. Bătrînelul dădu din mînă şi se îndepărtă, nemaiinteresîndu-1 faptul dacă tînărul slăbănog a fost de acord cu el sau nu. Putea să fie şi surd, dar nimeni n-ar fi putut spune asta cu siguranţă. Miliţienii vorbeau în jurul cadavrelor, măsurau, luau fotografii. Dădeau din cap. Unii din mulţime nu suportau blitzurile experţilor de la procuratură şi dădeau şi ei din cap. Vorbind între ei, oamenii din jurul miliţienilor dădeau şi ei din cap, gesticulînd. Unii începuseră să părăsească scena, alţii se ambalaseră în discuţii polemice.

Şoferul salvării vorbi tare, cu adresă vădită spre maior.

— Noi nu mai avem ce să căutăm aici, nu e de competenţa noastră. Morga...

— Puteţi pleca, vorbi maiorul privindu-1 drept pe şoferul salvării, care zornăia nervos, în mînă, nişte

chei.

— Dacă tot sînteţi aici, aţi putea face un act civic...

— Dacă mi se solicita maşina, iar noi sintem cu mortul la... ? obiectă stăpîn pe el şoferul. încetînd să-şi mai clinchetească cheile, semn că nu mai era nervos, discuţia odată ajunsă la acest punct.

— Bine, bine, puteţi pleca, admise maiorul şi se întoarse spre ceilalţi miliţieni.

Şoferul şi asistentul urcară în maşina albă cu cruce roşie şi trîntiră portierele cu zgomot. Cîţiva oameni se dădură la o parte să facă loc de manevră, pe sub pod tocmai trecea un tren. Şuieră. Salvarea dădu nervos cu spatele, manevră şi porni repede în direcţia din care venise.

Medicul legist, un bărbat pătrat, cu ochii mari şi negri, se apropie de maior şi spuse :

— La constatarea generală, cauza sucombării pare a fi fracturarea multiplă a şirei spinării şi contuzia violentă a temporalului stîng. Cam atît. După laborator... Miliţianul privea în gol. Spuse încet, ca pentru sine :

— Hm, un porc căzut din cer, şi făcu o schimă intraductibilă.

Medicul legist confirmă.

— Da, un corp căzut din cer. L-a strivit literalmente...

— Nici un act de identitate asupra sa, tovarăşe maior, interveni un miliţian. Se pare că era un cerşetor. Lumea declara...

— Un porc căzut din cer, repetă maiorul privind acelaşi gol din spaţiu.

Se auziră clănţăniturile trenului trecînd peste macazuri.

Maiorul intră în maşină şi apucînd microfonul vorbi :

— Alo, Pontonul, sînt Porumbelul, cum mă auzi ? Alo, Pontonul, trimite o autodubă la pod. Da. Terminat.

Puse emiţătorul în bord şi se pregăti să iasă. Deodată, în receptor se auziră cîteva pocnituri, după care glasul bazei răsună metalic şi clar :

— Alo, aici Pontonul, aici Pontonul, apel general... apel general... Toate patrulele neoperative spre careul 070Y. Apel general.

Maiorul smulse microfonul şi ţipă strident în el, împroşcîndu-1 cu salivă :

— Sînt Porumbelul. Am înţeles, Pontonule, mă îndrept spre careul 070Y. Execut ordinul. Terminat. Apoi către cei de afară : Apel general. Rămîn aici să aştepte Morga tov. Dedu şi plutonierul Păşcu, spuse el tare, privind peste umăr pe medicul legist şi pe celălalt numit. Plutonierul salută în timp ce miliţienii ceilalţi se aruncară în maşină, trîntind portierele pînă la limita lor de rezistenţă.

— Zi plină, zise unul, în timp ce maşina ţîşni scrîşnind în plin bulevard.

— 070Y, ordonă maiorul aşezîndu-se mai bine în scaun. Ca un făcut, în acelaşi timp, toţi îşi aşezară caschetele. Maşina miliţiei începu să ur’e şi bulevardul îi făcu loc.

Cînd auzi izLiura, Natalia se gîndi în primul moment să fugă trăgînd căruciorul după ea, deşi avea copilaşul în braţe şi ar fi putut s-o facă. Nu mai avu timp să reflecteze, pentru că tabla din capota ROMAN- ului, proiectată ca o farfurie zburătoare de la locul exploziei, îi reteză capul ce se rostogoli împreună cu fetiţa în cărucior. Corpul Nataliei rămase cîteva clipe nedumerit, după care contracţia involuntară a muşchilor o făcu să se prăbuşească într-o arteziană de sînge. Se zbătea ca o găină tăiată, în timp ce o bătrînică de

la etajul şase sc uita la ea fix, ca o cobră, şi începuse să rîdă.

Căruciorul o pornise la vale, Ancuţa privea nedumerită cu ochişorii mari, plini de lacrimi, cerul. Picioruşele şi partea inferioară a corpului îi erau năclăite de sînge. Ochii aburiţi ai mamei Natalia o priveau sticlos, în *raccourci.*

Căruciorul prinsese viaeză şi părăsi trotuarul, balansîndu-se periculos într-o traiectorie de coliziune cu un *Citroen* verde model 1962 care venea silenţios spre intersecţie. Şoferul *Citroenului* fusese orbit de lumina exploziei, şi nu mai vedea decît foarte vag, şi numai părţile laterale ale drumului, care ajungeau pe retină prin coada ochiului. Şi persoana din dreapta şoferului fusese de asemenea orbită, şi *Citroenul* se apropia rapid, cu farurile aprinse de căruciorul care se balansa încă în mijlocul drumului. în ultimul moment, căruciorul fu ajuns în travers de roata de rezervă a SR-ului, ce fusese proiectată în rostogolire normală. Impactul dintre roată şi cărucior modifică providenţial traiectoria căruciorului, şi *Citroenul* se năpusti în roată, trecînd milimetric pe lîngă cărucior, care se îndrepta de astă dată spre rigolă. Roata încălecă botul hidrodinamic al *Citroenului* şi-i sparse parbrizul. Maşinile din spate se opriră, şi cîţiva inşi coborîră şi se îndreptară spre cărucior.

— Dom’le, j>e lîngă ce a trecut ! se minună un om scund, îmbracat într-o scurtă de piele.

Mai mulţi cîini se porniră să latre cu patimă : în circumstanţele acelea deveniseră enerinţi, dar pentru că lumea era prea concentrată asu; a accidentului, nimănui din cei dimprejur nu i se păru explicit acest lucru, pentru că altminteri s-ar fi încuiat în propria maşină, ar fi ridicat geamurile, cu toată zăpuşeala zilei, şi ar fi aşteptat în sudori şi nervi,

ronţăindu-şi
unghiile sau mîngîind canapelelc, descongestionarea arterei. Să dai cu spatele pe strada aceea şi în condiţiile de acolo, era cu neputinţă.

— Dumnezeu l-a ţinut în viaţă, şi a trimis căruciorul ăla care l-a salvat pe bietul micuţ, minune mare, zise o femeie asupra căruciorului. Aa ! ţipă femeia şi leşină. Ceilalţi alergară şi ei ca nişte guzgani, şi cînd văzură sîngele şi capul Nataliei parcă îi lovi cineva la mir. Unul abia spuse :

— O fi moartă şi fetiţa.

— Nu vezi că mişcă, cum să fie moartă ?

— Tăticule, ce-i aici !

— Decapitată în toată regula, bolborosi omul în scurta de piele, dîndu-şi şapca pe ceafă.

Gestionarul ferometalului, speriat de moarte ca incendiul să nu se întindă prin geamurile sparte de suflu şi la chimicalele din magazinul său, scosese furtunul de incendiu şi pînă la urmă reuşi să-l pună în funcţiune, făcînd, e drept, totul pentru localizarea cel puţin a incendiului ce ameninţa vecinătăţile. In acelaşi timp trăgea cu ochiul, ca nu cumva vreun nelegiuit să profite de nenorocire pentru a fura.

— Ce facem ? suna rezultanta ceîor din jur.

— Al cui o fi copilul ?

— Unde o ducem, ce ne facem acum cu ea ?

— Pe cine întrebăm ? S-o ducem la azil, ei trebuie să găsească părinţii.

— Cheamă Morga, ba nu, nu, salvarea !

— Cine ia copilul ?

Erau toţi strînşi în jurul căruciorului. Porcul 23 se desprinse din cer şi căzu ca un meteorit pe cărucior, strivind totul. Cercul de oameni încetă cu voci- feratul. Crezuseră că nu au văzut bine, şi cu toţii, ca la un semn, se apropiară de pămînt săse lămurească.

Unuia i se aprinse beculeţul mai repede, „ia să plec, să nu-mi cadă vreo cărămidă în cap, sau să mă mai pună ăştia şi martor la accident, declaraţii, judecată, las* că ştiu eu, ia s-o şterg". Ieşi din cerc şi se îndreptă pripit, ca un şoarece, spre maşină, un *Vauxhall* luxos, mare, bleumarin. Pe partea cealaltă, cîţiva oameni fură cuprinşi de flăcările rezervoarelor de benzină explodate. Sunete guturale contribuiră curînd la polifonia groazei din intersecţie. Omul de la ferometal, singurul care nu căsca gura, ci făcea ceva concret pentru stingerea incendiului, observă şi se apropie cît putu de mult de fiinţele umane cuprinse de foc. Puse furtunul pe ele, şi binecuvîntarea rece a jetului îi trînti pe trotuar, scăpîndu-i însă dc tentaculele mistuitoare ale focului. Din hainele calcinate ieşeau mirosuri greţoase, acoperite din fericire de cel de ozon şi hidrocarburi. Numai că manipulatorul hidrantului pierduse din vedere magazinul.

Pe rînd, li se aprinseră bcculeţele şi celorlalţi.

— Ce dracu faci, dă telefon la salvare !

— Uite, dacă nu l-a luat în braţe nimeni, bietul copilaş, voi sînteţi bărbaţi ? Ha ? Voi sînteţi bărbaţi ? Care v-aţi speriat de sîngele ăla din cărucior ? Cîrpelor !...

Apelativul „cîrpelor" nu plăcu nici unuia din şoferii amatori adunaţi în jurul căruciorului strivit. Şi cum rareori conştiinţa socială nu izbucneşte prin portiţa particulară a conştiinţei individuale, omul cu scurtă de piele deschise :

— Ia ascultă, cetăţeanco, se răţoi el, nu vezi cîte se mai întîmplă pe lumea asta ? De nici nu-ţi trăsneşte prin cap, cine ar fi fost mai lucid dccît noi în situaţia asta nenorocită, arată-mi-1 că-1 mănînc cu tot cu pantoli, spune ! ? Ei, spune ! se adresă omul

ca un avocat veritabil, ba unuia, ba altuia. Unii priveau la cele două spiţe strălucitoare, cîte mai rămăseseră neatinse din cărucior, alţii la masa însîngerată ce acoperea totul, alţii la hainele lor curate, stropite de sînge. Unii începură să audă cîinii lătrînd. Cîrnatul de maşini care se mărise în spate deveni şi el, brusc, impacientat. Nu ştiau încă nimic despre intersecţie şi, în lipsă de informaţii, n-aveau altceva mai bun de făcut decît să claxoneze.

Unul dintre cei de faţă se întoarse spre nerăbdătorii şoferi care-şi scoseseră capetele pe fereastre şi făcu un gest din mîini şi mimică, ce însemna „ei, ce vreţi ? Gata, aşteptaţi, aici se petrec lucruri serioase". Totuşi, unul cîte unul, martorii pruncuciderii se fofilau ca nişte guzgani spre maşinile lor care îi aşteptau cu portierele deschise. Lîngă locul în care Ancuţa şi căruciorul zăceau striviţi sub Porcul 23 mai rămăsese numai femeia. Se bălăbănea neştiind ce să facă. Privea locul, cerul, rigola, apoi lungul străzii, intersecţia luminată de incendiu, spre care se vedeau alergînd din toate părţile oameni. Omvl cu haină de piele şi şapcă, ajuns lent lîngă maşină, deschise portiera, dar nu intră. Mai privi înapoi, întorcîndu-se apoi cu oarecare greutate :

— Haide, spuse el morocănos. Duceţi-va şi dumneavoastră. Acuşi o să vină miliţia. Cred că au murit mulţi. Ei or să vadă ce şi cum, haide, duceţi-vă, să nu vă facă rău. Vreţi să vă ajut ?

— Pentru Dumnezeu, ce v-a apucat, ce aveţi ? O fi fost vreo butelie de aragaz.

Omul cu şapcă nu mai răspunse. Se instala la volan, îşi îndesă bine şapca pe frunte, căutînd numai înainte. Din nou îşi întoarse privirile, încet, spre loc,

femeia se mişca încet, spre maşină, cineva dinăuntru o ajută să intre, mai privi şi ea o dată locul, de parcă
ar fi vrut să-l ia cu ea, apoi îşi trecu atît de încet dinţii peste articulaţiile degetelor.

Glaxo anele începură din nou. Cîrdul de maşini se agita şi, rînd pe rînd, automobilele începură să se scurgă pe străduţele lăturalnice.

Miliţia venise, încercuise locul sinistrului, pusese interdicţie, şi acum, agenţi cu manşete albe dirijau cu gesturi energice circulaţia.

X

Omul încercă uşa de sticlă a abatorului, o deschise şi intră, îndreptîndu-se spre unicul ghişeu. O mulţime de devize împrăştiate peste tot, purtînd urme de sînee saude ştampile, formau o ambianţă în care noul venit încerca deocamdată să dea de cineva anume. Scaunul de la ghişeu era însă gol.

Omul purta pălărie de pai şi un costum maro, pe talie, cu pantaloni lejeri, în picioare pantofi albi, fără şireturi. După o scurtă şovăire, se îndreptă spre interiorul clădirii.

— Hei, e cineva pe aici ?

Ecoul încăperilor îi răspunse în bătaie de joc. Reverberaţia îi insufla universala senzaţie de aşteptare. Ar fi putut să creadă că abatorul era o clădire părăsită, dar omul cu pălărie de pai era sigur de contrariu.

Ajunse la un grup de oameni care mînoau. Cînd dădură cu ochii de el, oamenii se opriră o fracţiune

de timp, după care îşi văzură de treabă, mai departe.

— Bună ziua, salută impecabil noul venit, privindu-i pe rînd, drept în faţă. Oamenii se opriră iar din

mestecat. Se lăsa o tăcere jenantă. Omul venit continua inflexibil :

— îl caut pe tovarăşul Şbiţa.

— Bună ziua, luaţi loc şi aşteptaţi-! puţin, vorbî un om cu gura plină, trebuie să pice dintr-o clipă în alta, s-a dus să-şi frigă nişte carne. Acum e pauză de masă.

— Da, mulţumesc, făcu omul, aşezîndu-se dichisit pe un scaun ce fusese cîndva dintr-un set mobilat. Rămase cu pălăria pe cap, şi îi mai pipăi borurile cu mîna, pentru a se asigura că stă corect pe cap. Pe urmă îşi puse palmele pe genunchi, şi î:icepu să studieze interiorul. Sala principală de lucru in care nimerise era un cub imens cu podeaua şi pereţii placaţi cu faianţă. In mijloc se afla un cadru uriaş, suspendat de o macara-pod, plin cu cîrlige mari de oţel de care atîrnau seturi de gheare ancoră de care erau prinse cadavrele de oi. Dedesubtul lor se adunase o imensă baltă de sînge închegat, pe care sorbul practicat în podea nu reuşea să-l sugă, şi care se prezenta sub forma unui covor cu asperităţi mari, roşu-închis. Intr-un colţ al sălii, vreo douăzeci de miei aşteptau să termine oamenii masa. Se băgaseră unii în alţii, cu căpşoarele lor speriate îndreptate spre colţ. Un mie! îşi întorsese privirile spre oameni şi se vedeau clar, în ochii lui, lacrimi voluminoase ce nu se mai des- lipeau. Omul cu pălărie de pai îl zări, dar nu spuse nimic, pentru a nu tulbura inutil masa celorlalţi. Aştepta. Oamenii mîncau carne. Sala mai dispunea de o baterie de robinete pentru apă caldă şi rece, şi aer comprimat, în alt colţ, un maldăr de miei abia umflaţi, se dezumflau tragic. Agonie. Fîsîiau şi plîngeau cu toţii. Din cînd în cînd, din rastelul suspendat se scurgeau picături mari, negre, ce

îngheţau pe faianţa podelei năclăite. Tot cubul era prevăzut în partea de sus cu luminatoare, trei seturi de lămpi cu neon şi două ventilatoare leneşe.

Oamenii între care nimerise noul venit erau toţi mari, negricioşi, unii tatuaţi, cu palme imense şi şorţuri totale, de vinilin, prinse pe după gît şi talie. De centură, care-i încingea pe toţi, atîrna pe şoldul drept o teacă mare, de p'lexiglas, plină de cuţite specializate, pentru hăcuit, jugănit, retezat, spintecat, şi alţi termeni de strictă specialitate.

Omul în maro îşi terminase studiul, cînd intră Şbiţa. într-omînă avea un ştraif de şorici pîrlit şi dat cu sare, iar în cealaltă un bojoc copt, din care tocmai muşcase. Arome carnivore pluteau greoi, jos, aţîţător, mai ceva ca la restaurantele de lux.

— Şefule, te caută cineva, i se adresă, de jos, Nedelcu, un jugănar.

Omul cu pălărie de pai se şi sculase în picioare şi-l cîntărea pe noul venit, care, după ce-i făcu semn să se aşeze, luă şi el loc la masă, şi începu să mănînce,
muşcînd rînd pe rînd din bojoc, şorici şi un calup de pîine neagră.

— Mă căutaţi ? întrebă „călăul" privindu-1 peste masă. Pe mine, personali ?, insistă el.

— Dumneavoastră sînteţi Marcu Şbiţa, nu-i aşa ? ripostă la întrebare cu întrebare noifl venit, punîndu-şi coatele pe masa de lemn negeluit, şi împreunîndu-şi degetele. Masa putea fi de sacrificiu şi numai cînd îi trecu prin minte o asemenea idee se cutremură.

— Da, făcu scurt Şbiţa uitîndu-se brusc la ceilalţi, care mestecau privindu-'l. Dar dumneavoastră cine sînteţi, cine v^a trimis ?

— Aha, făcu bucuros omul ridicîndu-se brusc şi punîndu-şi pălăria pe masă. Va să zică, ştiţi că sînt

„trimis" ? Da, sînt curier. Şi am fost trimis la dumneavoastră într-un scop la care probabil vă aşteptaţi, nu-i aşa ?

Acest om i se părea lui Şbiţa ceva cu totul nou. Era o insectă caraghioasă cum niciodată nu mai văzuse vreuna la fel, călcînd prin abator. Această opinie personală Şbiţa şi-o păstră totuşi pentru el.

— Nu m-aştept la nimic, dar acum e oră de masă şi încep să cred că avem ceva destui] de mult de discutat, aşa că eu zic să lăsăm pe altădată. Azi avem mult de lucru. Doriţi puţin şorici ? Luaţi, poftim, vă rog, mai spuse Şbiţa cu amabilitate, şi-i tăie din bucata lui, întinzîndu-i-o peste masă.

— Mulţumesc, spuse curierul, căruia i se văzuse bîţîindu-se de poftă omuşorul, oricîte eforturi ar fi făcut acesta în contra.

— Zău, oredeţi-mă, azi avem mult de lucru, mai avem două sute de miei de tăiat.

Şoriciul nu-1 făcu mai indulgent pe omul în maro.

— Nu de miei este vorba, ci de porci, spuse curierul, trăgînd cu dinţii de şorici. Grozav ! arătă el cu degetul spre şorici şi Marcu dădu din cap condescendent, pe cînd ceilalţi oameni izbucniră în rîs, convinşi că omul cu pălăria de pai făcuse o glumă cînd se referise la perei, fiindcă muşcase din şorici, şi atît putuseră ei să prindă din sens.

— Aici nu-i nimic de rîs, îi întrerupse amenințător curierul, oprindu-şi mestecatul, dar cum salivaţia îi era abundentă datorită frăgezimii şoriciului, fu nevoit să înghită, şi să iasă. el singur, primul, din nemişcarea stînjenitoare pe care o produsese. Adăugă apoi ceva mai calm, apropiindu-se de Şbiţa :

— Eşti implicat în accidentul de acum o săptămînă.

Era prea mult. Marcu ţîşnî enervat în picioare

aruneînd bojocul început cît colo.

— Ia ascultă, curierule ! zbieră el.

— Misiunea mea e terminată, tăie imperturbabil curierul. Timpul meu e la fel de preţios ca al dumi- tale. Să nu uit, mai adăugă, şi scoase din buzunar o hîrtie pe care o puse pe masă, în faţa lui Şbiţa. Acesta o smulse cu mîinile pline de grăsime, şi se uită la ea, fără să înţeleagă mare lucru. Semnele îi jucau în faţă, ca şi cum un amator şi-ar fi pus la punct apa ratul de fotografiat :

— Ce-i asta ? Ce mai e şi asta ? întrebă el retoric.

— Ai făcut ceva, şefule, ai dat cumva de dracu* ? îndrăzni Nedclcu sculîndu-se în picioare, şi vîrîndu-şi şi el nasul în hîrţoagă.

Cei doi erau cumnaţi.

— Acţiunea, spuse scurt şi apăsat curierul, după care se întoarse, îşi luă pălăria şi plecă. în uşă se opri, se întoarse şi mai adăugă :

— Mulţumesc pentru şorici ! Bună ziua.

Ieşi. Rama subţire a pantofilor lui albi se murdărise de sînge.

— Să-l aduc înapoi, şefu' ? întrebă Mocea, o figură cruntă, ştergîndu-se pe buci de grăsime. Şbiţa făcu un gest scurt, cu capul. Fără alte complicaţii, Mocea şi Nedelcu începură să tropăie cu cizmele, în timp ce restul se uita peste umerii lui Şbiţa în hîr- ţoaga în care părea că-i înţepenise privirea.

— Nu înţeleg, murmură el, privind cînd la uşă, cînd la hîrtia pe care i-o lăsase omul cu pălăria de pai. Cei doi gealaţi se înfiinţară, ţinîndu-1 de cîte o aripă pe curier. Arăta un pic mai mototolit decît adineaori.

— Lăsaţi-mă, lăsaţi-mă ! se zbătea curierul.

— Sşt, îi şuieră Mocea în ureche, şi răsuflarea de carnivor avu un efect temporar de laxativ asupra obrazniculuí curier.

— Lăsaţi-1 ! făcu Şbiţa apropiindu-se.

Văzîndu-se eliberat, omul îşi aşează milităreşte ţinuta, şi vorbi neînfricat.

— Comportamentul de adineaori este numai rodul neînţelegerii, şi îl consider ca atare...

— Exact. Este absolut exact. Tocmai de aia am trimis băieţii să te cheme. „Rodul neînţelegerii", cum ai spus. Asta ce-i ? întrebă el cu un alt ton, mai mieros, fluturînd prin faţa lui petecul de hîrtie cu urme de grăsime pe margini. Curierului petele astea îi aduseră aminte de mulţimea devizelor de la ghişeul unde nu găsise pe nimeni cînd intrase în abator. Apelul sau actul de acuzaţie ? auzi el aproape de tot glasul lui Şbiţa. Şi el mirosea a carnivor. Ar fi fost o idioţenie să-i considere din capul locului lacto-vegetarieni. Necunoscutul trecu peste tot cu uşurinţă, de parcă ar fi încheiat o asigurare totală.

— Ascultă-mă bine, tovarăşe Şbiţa, vorbi din nou, stăpîn pe situaţie, curierul, apucînd cu două degete breteaua şorţului „călăului" şi trăgînd uşor spre el. Cei doi gealaţi se apropiară şi curierul se uită speriat şi lăsă repede mîna în jos. Marcu le făcu semn să se liniştească pentru că avea de gînd să clarifice împreună situaţia. Cumnatu-su şi celălalt se conformaseră, venind cuminţi lîngă şeful lor. Curierul continuă, zîmbind vag :

— Unica mea misiune în ce te priveşte, a fost să-ţi predau hîrtia asta, zise el, împungînd cu arătătorul stîng spre act. Mai multe nu ştiu, de ce să-ţi spun vorbe aiurea, şi aşa ţi-am făcut favorul de a-ţi spune că eşti implicat în accident, deşi repet, asta nu intra

în atribuţiunile mele. Puteam foarte bine să-ţi dau hîrtia şi gata, mă spălam pe mîini.

— Bine, bine, dar nu-mi pot da seama dacă e...

— Nici eu, făcu radical curierul. Sînt alţii mai sus ca noi, care ştiu ce şi cum. Ei fac corelaţiile între toate evenimentele. Numai ei. Noi sîntem nişte biete rotiţe care transmitem mişcarea. In atribuţiunile cui intră mişcarea nu ştiu, şi chiar dacă aş şti, nu c(ed că ar intra în atribuţiunile mele informarea anumitor persoane despre aşa ceva. Vezi, nici cele ce ţi-am spus pînă acum nu intrau în atribuţiunile mele, şi totuşi am spus-o. Eu sînt un curier, mai adăugă el, dar cu glasul unui copil gata-gata să plîngă.

— Haide, gata, lasă, lasă, dacă am înţeles cît de cît, înseamnă că eu singur trebuie să judec ce reprezintă hîrtia asta, şi în funcţie de ce reprezintă, să acţionez ca atare, nu ? Şbiţa privi în jur, puţin stîn- jenit. Unii din băieţi îşi reluară lucrul, şi în tăcerea grea care se lăsase, se puteau distinge copitele micuţe ale mieilor alunecînd pe dale, fie vreun behăit stins. Din cînd în cînd, aceştia mai priveau scena. Unde plutea sfîrşitul lor poate se întrebau, sau poate numai aşteptau. Nimeni nu putea să ştie ce e în căpuşoarele lor, pe nimeni nu interesa, şi la urma urmei, ce nevoie ai să înţelegi, cînd imperativul este „a mînca" ? Dacă ai timp, după ce ai mîncat, poţi să încerci să înţelegi, dacă vrei cu tot dinadinsul s-o faci, dar asta numai pînă la următoarea masă, cînd trebuie să muşti din nou, pentru că aşa se mişcă cineva sau ceva în tine. Şbiţa, Nedelcu, Mocea, toţi ştiau astea rudimentar, dar simplu, nesofisticat. Animalele de sacrificiu nu mai au vreme să poarte haina particulară a speciei lor. Ura faţă de unii oameni sau dragostea faţă de unele animale sînt argumente profunde pentru existenţa cana-

lelor prin care ne sugem fiinţa din Univers. La fel ca porcii, mieii, rimele, omizile, cocostîrcii, gîndacii de bucătărie.

— Acum sper că pot pleca, spuse curierul cu o uşoară nuanţă de imputare în glas. Şbiţa părea că nu-1 auzise. Curierul se îndepărtă ca un şoarece, şi din uşă, salută amical :

— La revedere, băieţi, şi-şi scoase puţin pălăria. Dacă şi-ar fi dat seama că e plin de grăsime pe mîini, nu şi-ar fi scos-o, gîndi cumnatul lui Şbiţa, încercînd să-şi amîne puterea de înţelegere pentru mai tîrziu. Uneori e bine să iei la pachet hrană rece, pentru că nu ştii cît întîrzii.

— La revedere, vorbiră cîţiva, printre care şi doi din cei care-şi reluaseră lucrul. După acestea, curierul dispăru prin uşa de sticlă, şi în cubul abatorului nu se mai auzi decît atingerea cuţitelor specializate de măruntaiele mieilor.

— Şef ? făcu privind chiorîş Nedelcu. Şbiţa nu auzi.

— Şeef ? făcu din nou, mai dulceag, hăcuitorul principal, apropiindu-se în acelaşi timp de el, hai, spune-ne şi nouă ce-ai făcut, pentru ce te-au arestat ?

— Ce-ai spus ? tună Marcu înfuriat de vorbele cumnatului său, care de la o vreme începuse să-l enerveze cu imixtiunile în universul lui. Pînă la urmă tot avea să-i explice că soră-sa nu însemna el, şi că ar face mai bine să termine cu aerele astea de ghiuj care în microclimatul abatorului putea să dezechilibreze foarte uşor climatul de forţe şi vanităţi. Abatorul e o instituţie sensibilă, iar Nedelcu ăsta era un mitocan oportunist.

— Nu te supăra, Marcule, dar cam aşa suna con-vorbirea cu ăsta...

— „Curierul" se băgă unul, apropiindu-se şi el.

—...aşa, curierul, continuă Nedelcu fără să-l privească măcar pe cel care-1 ajutase. Şbiţa abia acum simţea că îl cuprind nervii. Se hotărî ca mai înainte de a-i scăpa de sub control, să curme discuţia.

— Omul n-a spus mai mult decît ştia. Era, cel puţin, onest, şi de aia mă tem, că el a devenit curierul unei erori. Curierul, şi atît. în rest, nu am grijă, totul se va rezolva, mai adăugă înmuindu-şi glasul şi sco- ţînd iar bucata de hîrtie din buzunarul pantalonilor, şi punînd-o la loc. Gata, la treabă, ordonă el scoţînd din teacă unul din cuţitele de spintecat. Ceilalţi îi urmară exemplul şi, ca niciodată, în ziua aceea depăşiră planul.

XI

Teatrul de comedie din Trejea e o clădire destul dc nouă, sub forma unui paralelipiped cu pereţii stropiţi cu ciment. Intrarea principală a teatrului dădea evident spre bulevard şi avea uşi mari, de sticlă. Imediat, urma un hol mai mult lung decît îngust. Intr-un capăt se afla un minuscul ghişeu de bilete, iar în celălalt era un fumoar cu două canapele de piele şi două scuipători din aluminiu, aranjate fiecare lîngă cei doî pereţi verticali. Dură cum s-a văzut, rostul casei de bilete era cvasiinexistent, întrucît locuitorii Trejei îşi procurau biletele prin activitatea difuzorilor şi agitatorilor culturali din întreprindere. în cazul în care ar fi existat îndrăgostiţi doritori să intre la teatru — nefăcîndu-şi dinainte un program strict — ei puteau găsi casa deschisă şi-şi puteau procura bilete fie pe nişte strapontine ca vai de capul lor, despărţite între ele, fie la galerie, locuri întunecoase, foarte nimerite pentru astfel de perechi întîrziate sau nehotărîte.

Ceea ce era absolut formidabil la Teatrul de Co-

medie, era iluminatul, atît aj sălii propriu-zis, în pauze,

cît şi al scenei, în timpuii desfăşurării piesei. Era absolut imposibil să-ţi dai seama de unde izvorăşte lumina, şi considerentul acesta te făcea să nu mai fii atît de sigur de locul unde te afli, adică la teatru. Puteai bunăoară să crezi că personajele emană ele însele lumina necesară pentru a se pune în evidenţă în funcţie de rol, iar în sală, în timpul pauzelor, persoanele-spec- tatori aveau aceeaşi impresie unii despre alţii. Astfel, sa'la Teatrului de Comedie din Trejea, cu scena sa avansînd puţin, ca o rampă peste primele trei rînduri din faţă, şi cortina ei de catifea violet, era cel puţin atrăgătoare. Afară, chiar deasupra intrării de sticlă, se afla o reclamă luminoasă. Cu litere sobre scria *Teatrul de Comedie Trejea*, iar pe cealaltă parte a bulevardului, pe un obelisc de ciment, scria cu iniţiale verticale, mari, înspre cele două sensuri ale bulevardului, **rcr,** totul pus între două măşti populare autentice. In sus şi în jos, treceau automobilele vilegiaturiştilor.

Se înserase. Deasupra clădirii teatrului ce decupa o pată întunecată pe orizont, stelele mai strălucitoare ale unor constelaţii începură să licărească. Pe zidul frontal al teatriilui, şi chiar pe uşile de sticlă şi pe obeliscul de vis-â-vis, fuseseră lipite afişe pe care scria „Premieră". Programarea făcea ca audienţa, seară de seară, să fie riguros constantă, indiferent dacă era premieră sau nu.

Oamenii începură să se scurgă spre teatru şi, puţin cîte puţin, holul de la intrare se aglomeră.

— Bună seara, tovarăşe Prisecaru, ce mai faceţi ? făcu lins un om corect îmbrăcat, cu papion maro, apropiindu-se şi luîndu-1 familiar pe cetăţean de umăr. îşi strînseră mîinile destul de tare : se vedeau

pe dosul palmelor urmele buricelor degetelor.

— Bună seara, tovarăşe Strună. Bine ! răspunse brusc Prisecaru privind fix micuţa perlă din papionul celuilalt. Apoi adăugă total disonant. Credeam că eşti programat pentru miine, ţin minie ca tu mi-ai spus odată „eu sînt programat joi", iar azi e miercuri, nu ?

— Aşa e, aşa e, se apără absolut neutru omul cu papion.

Precizia programărilor le ascuţtse foarte mult simţul de observaţie. Calculele aveau părţi pozitive şi negative ca dealtfel totul pe lumea asta. De aia lui Prisecaru îi fusese la un moment dat indiferent ce se mai vîntură prin întreprindere şi cu atît mai mult la teatru. „Treaba lor, facă borş !"

— Dar azi e miercuri, nu-i aşa ? întrebă Prisecaru, care-1 zărise aproape în acelaşi timp pe maistrul Iordache. Acesta era cu soţia, şi, cînd îi zărise Prisecaru, ei tocmai intrau, maistrul ţinea uşa pentru ea, Fira, soţia, să intre. Se văzură, şi cuplul se îndreptă spre ei, desfăcîndu-şi, amîndoi, nasturii din mers.

— Bună seara, tovarăşilor, ei, ce mai faceţi ? vorbi tare Iordache strîngînd mîna succesiv omului cu papion şi muncitorului său, care, uluit de vederea şefului său, azi, miercuri, sărutase între timp mîna soţiei maistrului. Se trezi vorbind alb :

— Azi e miercuri.

— Da, măi omule, astăzi e miercuri, e premieră, întări lăsător omul cu papion, făcîndu-i cu ochiul maistrului, în timp ce acesta îşi pipăia nodul verde al cravatei, sau poate şi mărul lui Adam. Soţiei, omul cu papion tocmai îi săruta mîna.

— Te văd tulburat, începu dur maistrul, înfigîn- du-şi mîinile în buzunarele largi ale pardesiului cu care începu să facă vînt, ca şi cum ar fi dat din aripi. Ce mă priveşti aşa, de parcă ai fi văzut o stafie ?

schimbă el brusc tonul, descumpSninduJ şi mai mult pe bietul muncitor.

— Dumneavoastră nu aveţi programarea marţi ?

— Care programare, care programare ? strepezi maistrul cuvintele, privindu-1 fix, cu interes.

— E vorba de programarea la teatru ! se băgă slugoiul cu papion şi perlă, şi Prisecaru, tare l-ar mai fi pocnit pentru asta. Dacă Trejea n-ar fi fost decretat oraş, i-ar fi zis vreo două slugoiului de Strună. Gîndindu-se că printr-o comportare indecentă faţă de şeful, n-ar fi făcut decît să-şi ciuntească soclul de om serios pe care-1 avea faţă de Iordache, Prisecaru pr*i feră sa-şi strîngă ceva mai tare maxilarele şi să-şi clătească pentru scurtă vreme privirea în jur.

— E vorba de programarea la teatru, ţin minte că v-am întrebat, „ne vedem la teatru ?“ iar dumneavoastră aţi răspuns, „îmi pare rău, soţia ne-a programat în altă zi“, sau ceva în genul ăsta, adăugă murmurat Prisecaru, de data asta el privindu-1 insistent.

— Bine, dar e absurd, concilie zîmbind omul cu papion, şi adăugă repede, iar azi e miercuri, e premieră, şi dealtfel ar fi timpul să intrăm, avansă el şi-i împinse pur şi simplu pe toţi trei spre cel de-al doilea rînd de uşi de sticlă care tocmai se deschiseseră.

— Da, da, mai bine să intrăm, ciripi soţia cu ochii ţintă la uşi.

Prisecaru gîndi fulgerător „dacă totul e programat şi se ştie, atunci de ce să mă precipit să scot bilet, cînd e clar că am bilet ? „Nu-şi putea explica de ce totuşi îi veneau mereu în cap gîndurile astea, cînd, odată constatată realitatea, era suficientă urmărirea eî scrupuloasă fără să fie necesară nici o problematizare de natură ontologică. Odată pentru totdeauna trebuiai să înţeleagă că asta însemna urbanizare, ieşirea din imperiul empiricului şi intrarea în cel al ştiinţificului. O

să se prefacă numai că urmăreşte piesa, urmărind de fapt o destindere musculară totală. După părerea lui, numai destinderea musculară o putea asigura pe cea mintală, o piesă de teatru, cum fuseseră mai ales cele din ultima stagiune, înnebunindu-1 de-a binelea. Da, chiar asta va face ; nu el trebuia să scrie a doua zi la gazeta de perete cronica premierei, aşa că putea să se destindă în voie, de la ridicarea cortinei şi pînă la ridicarea şi plecarea lor din sală. Nici că se putea un motiv mai snob ca teatrul, în noul oraş, Trejea.

— Pe mine mă scuzaţi o clipă, aruncă omul cu papion, dispărînd rapid în toaletă. Ceilalţi trei se îndreptară spre garderobă, maistrul o dezbrăcă pe soţia lui din mers, şi-i aruncă paltonul de la depărtare pe masă. Imediat îl puse şi pe al său deasupra, în timp ce Prisecaru făcu şi el acelaşi gest, trîntindu-1 un pic mai încolo. îşi luară bonurile de garderobă, după care mulţumiră garderobierei şi ocupară un ungher în care îl aşteptau pe omul cu papion. Prin zumzetul clasic al sălilor de spectacol se ciocneau oameni şi-şi cereau scuze, se mişcau cu toţii pripit cu ţinte dese şi fixe. în asemenea situaţii oamenii au mîncărici, sau parcă nu s-au dat cu *after sbave.*

Omul cu papion îşi făcu o apariţie radioasă.

— Intrăm ? propuse el scurt, privindu-i pe rînd. Chiar atunci, din megafoanele ascunse, pomi o invitaţie pe un ton cîntat: „Stimaţi spectatori, vă rugăm să poftiţi în sala de spectacol, ...Stim...“

— Premieră, şopti maistrul împLngînd din nou, pentru soţia sa, uşa grea, capitonată ce dădea spre sala propriu-zisă. Murmurul oamenilor se amplificase, toţi întrebau deodată plasatoarele unde se aflau locurile lor şl parcă plutea peste tot un aer de fericire

colectivă, în lumina aceea misterioasă.

Un om se apropiase de uşile de sticlă de la intrare şi privea afară. Vis-â-vis, un om înalt, necunoscut, în haină de piele, verifica nivelul uleiului din bazinul maşinii. Scosese tija şi o arătă însoţitorului, şi acesta dădu din cap. Omul de la intrare privea prin ei. Nu-şi putea da seama ce anotimp era. I se păru că imaginea seamănă cu alta, văzută demult. Pe urmă crezu că memoria e aceea care îi jucase un renghi, proiectîndu-i din nou un film cu elemente disparate în spaţiul şi timpul amintirilor, pe care dorinţele sale latente le-au regizat şi asamblat într-o proiecţie a aspiraţiilor sale nemărturisite nici chiar sieşi. Curînd simţi apropierea fulgerului intracranian —întotdeauna se întîmpla
aşa cînd îl fura vîrtejul — acesta veni, începu să-l zgîlţîie. îşi scutură capul ca un cal exasperat de tăuni. Filmul se întrerupse în cîteva locuri.

Pe lîngă ei trecu în viteză un camion şi suflul flutură pulpanele însoţitorului. Acesta se întoarse şi omul cu haină de piele vîrî tija de ulei la loc. însoţitorul intră repede şi trînti portiera. Omul cu haină de piele cercetă funcţionarea farurilor. Celălalt om după ce se mai uită o dată la maşină intră şi el, şi *Volkswagen*-ul ţîşni ca o broască roşie.

Filmul se volatiliza şi omul se trezi în vacarmul sălii, răstignit în scaunul comod, de pluş, condamnat la încă o experienţă gnoseologică, şi asta după atîtea şi atîtea ore de muncă la întreprinderea de Recondiţionat Carcase.

— Să vedeţi ce-mi spune fii-miu azi, vorbi omul cu papion trăgîndu-şi scaunul şi aşezîndu-se comod, puţin întors spre maistru, soţie şi muncitor, care se

aşezaseră şî ei şi îi priveau perla. Omul continuă : să vedeţi, vine la mine, aşa, pe la prînz, tocmai scăpase de la şcoală, şi îl văd că vine toată faţa numai o rană. îl întreb îngrijorat „ce-i, ce s-a-ntîmplat ?“ credeam în sinea mea că s-a bătut cu cineva, tractoristul — v-am spus-o parcă, ei, soţia lui, şi cu fii-miu,... — adăugă el dînd din degetele mîinii stîngi, şi privindu-i rar, pe rînd pe cei trei ascultători. Ceilalţi tăceau, dar el dădu repede din aceeaşi mînă, dreapta o ţinea pe spătarul maistrului şi bătea cu degetele darabana în plăcuţa de plexi în care era gravat numărul scaunului. Urmă :

— ...în fine, crezusem că... dar nu. Zic : „mă, ce-i cu tine ? Iar te-ai bătut, vrei să-ţi spargă vreunul capul ?“ dar deja i-1 spărsese, ce mai ! Nici una nici două, sare pe mine, mă sărută şi mă îmbrăţişează, apoi cu ochii plini de fericire — unul îi era umflat rău, se învineţise, sarma nu alta ! — şi zice : „Tată, tată, ghici ?“ Mă uit la el ca năuc. Nu mirosea. în sfîrşit, îi zic să se potolească şi să-mi spună ce şi cum. Ei, şi se potoleşte, şi începe : „Tu ştii cît de slab eram eu la matematică, nu puteam s-o sufăr. Ei bine, tată, află că de azi ştiu matematică mai multă decît toţi învăţătorii la un loc !“ „Ei nu mai spune, cum aşa ?“, îl întreb eu plăcut surprins, „ai luat vreun zece ?ª ʷNu — zice — notă nu mi-a pus, dar a rămas pur şi simplu cu gura căscată Vasileasca. Ca la den-tist ! Toţi au rămas, ce mai ! Mi s-a recunoscut ştiinţa. Fără notă. Pe urmă, să vezi, în pauză toţi au tăbărît pe mine şi m-au bătut pînă am leşinat. N-am mai ştiut de mine". Mă uitam la el, nu ştiam ce să cred, adăugă el repezindu-şi mîinile în lături a exasperare şi-l pocni pe cel din spate peste faţă. Dîndu-şi seama de ce făcuse, omul cu perla se răsuci fulgerător peste spătar»
şi ţipă mai mult o scuză către cel lovit care îşi şi dusese

mîinile la ochiul pocnit şi cu celălalt se uita drept înainte. Nu se putea da seama cum privea. Scuza răsunase atît de tare, încît se întoarseră mulţi oameni spre locul cu pricina, şi cel lovit se simţi penibil. Omul cu papion se simţi şi el privit şi se aşeză discret jos, după care aşa, răsucit, îşi mai ceru încă o dată scuze. Numai Prisecaru şi cu soţia maistrului se întoarseră să privească victima, dar şi aceştia reveniră repede, în sfîrşit, omul cu papion consideră că s-a scuzat destul, cel lovit a spus la un moment dat „bine, tovarăşe, dar nu te uiţi ?“, apoi „bine, bine, vă scuz*, ambele propoziţii fiind spuse cu mîinile la ochi. O persoană care-1 însoţea dăduse la iveală o batistă crem pe care se străduia să i-o apese pe ochi accidentatului. Această persoană nu făcuse decît „nţ, nţ, nţ[f<] de mai multe ori, subţiindu-şi buzele. Cel lovit se opuse din durere batistei şi scena ţinu o vreme aşa. în sfîrşit, omul cu papion îşi reluă povestirea, mult mai reţinut însă, dar după un timp iar îşi puse mîna pe spătarul maistrului şi, chiar în acea clipă, cele două persoane din spate, cel lovit mai înainte şi persoana care făcuse „nţ", se ridicară pur şi simplu şi plecară din zonă.

O perioadă de timp foarte scurtă zumzetul din sală păru tuturor spectatorilor de-a dreptul asurzitor şi destul de multe persoane fără nici un fel de reţinere îşi acoperiră urechile cu palmele. Incidentul nu stîrni comentarii.

— Şi cum, întrebă maistrul pe omul care îi privea cu o figură triumfătoare, profesoara lor le-a dat zici exerciţii şi probleme ce le depăşea capacitatea lor de înţelegere ?

— Exact, bîţîi fericit din cap omul cu papion. Şi mai mult, izbucni el, depăşeau chiar, depăşeau capacitatea ei, a profesoarei însăşi !

— Nu se poate, introduse soţia, trîntindu-se de spă-

tarul catifelat, violet al scaunului. Prisecaru şedea aplecat în faţă şi asculta, neştiind ce să facă cu mîi- nile.

— Ba da, ba da, bîţîi şi mai fericit omul cu papion, dacă vă spun ! A umplut tabla cu nişte semne curioase, derivate parţiale, funcţii implicate, integrale curvilinii...

— Mă scuzaţi că vă corectez, dar se spune funcţii implicite, şi integrale curbilinii, dacă despre acestea doriţi să vorbiţi, se amestecă un om ce şedea în rîndul din faţa lor, vorbindu-i omului cu papion, peste umăr. După ce-şi făcu observaţia, se întoarse scurt şi nu mai spuse nimic.

— Da, da, aveţi dreptate, funcţii implicite şi integrale curbilinii, aşa le spunea şi fii-miu, da, aveţi perfectă dreptate, mai spuse el făcînd gestul cu mîna sprijinită pe spătarul maistrului. Pocni peste faţă partea masculină a unui tînăr cuplu care tocmai se bucura că a găsit două scaune libere, alăturate. Tocmai bătuse primul gong. Omul cu papion se întoarse fulgerător şi scuza porni iarăşi lătrătoare. Cineva îl întoarse pe tînăr şi-i spuse ceva la ureche arătînd cu capul spre omul cu papion care în vremea asta îşi cerea scuze. Tînărul, cu o mînă — cu cealaltă ţinîndu-se de nas pentru că începuse să-i curgă sînge — apucă pe înso- ţitoarea lui şi plecară şi ei. Omul cu papion reveni, chircit, şi povesti mai departe, mai precipitat. Nu părea cu nimic afectat de cele întîmplate, ba chiar se părea cumva că asta i-a sporit şi mai mult buna dispoziţie, căci spuse deodată foarte vesel :

— Ia uite, dom’le ! Nici profesoara, cît e ea de profesoară, n-a ştiut, nu ştia să le facă, să le rezolve vreau să spun. Şi fii-miu, îmi spunea el mie, „tăticule, stăteam eu în fundul clasei şi mă uitam la tablă ca un tîmpit..." La cuvîntul „tîmpit" cineva din rîndul

din faţă şi altcineva din rîndul din spate chicotiră. Omul cu papion se întoarse vexat şi-ntr-o parte şi-n alta. Reluă pe urmă cu aceeaşi vioiciune :

— ... pe urmă, la el, la fii-miu, zice, zise el legînd firul, „şi de unde în capul meu era o vraişte şi o vînturare de-mi venea să ies pe geam şi să nu mai calc în viaţa mea pe la şcoală, mi s-a făcut deodată o limpcziciune înspăimîntătoare, m-am ridicat ca un somnambul şi am început să urlu“.

— „Urlu" ? strecură timid Prisecaru în discursul ce-1 înspăimîntase vizibili pe narator.

— Da, da, făcu înţelegător omul cu papion. în ochii lui luceau lacrimi, şi cînd cei trei observară, toţi simţiră o furnicătură pe şira spinării. Se îndreptară cu toţii în scaune.

Nu auziră nici al doilea gong.

Povestitorul continuă pe un alt ton :

— „Tată — începu el — ştii cum urlam ? Urlam răspunsurile, rezultatele blestematelor probleme de pe tablă, le vedeam aievea în minte, toată logica omenirii, capul meu săraou a refăcut toată logica omenirii, de la înceouturile ei şi pînă azi. Rămăseseră cu toţii înmărmuriţi... dar nu ştiu de unde". Aşa, dădu din cap omul cu papion şi perlă. A vorbit o oră întreagă, şi a mai scris de a umplut o tablă. Scria şi ştergea, şi nu mai termina. Ce mai, ce să vă mai spun, a depăşit tot, absolut tot.

— Eu nu ştiu ce a fost în capul lui, zîmbind, maistrul ridicînd sentenţios de puţin arătătorul stîng.

— Şi eu ştiu, ştiam, i-am spus-o, dar el a zis „nu, nu poţi să ştii, tată, nici eu însumi nu ştiu, a fost ceva..."

— Bine, bine, dar pentru asta merita o notă bună, nu să se aleagă cu capul spart, opină soţia, ciugulindu-i o scamă soţului.

— Profesoara şi-a revenit tîrziu, a spus numai că îi place că nivelul clasei e bun, şi că va da la examene

nişte probleme mult mai complicate, de unde „mai complicate" n-am înţeles, dacă ea nici pe alea pe care le-a făcut fii-miu nu era în stare să le rezolve. Pe urmă a plecat, iar băieţii l-au luat la bătaie spu- nîndu-i „aşa, mă ? eşti deştept, hai ? Ai lăsat-o să creadă că sîntem o clasă de genii, nu ? Ei, lasă că-ţi arătăm noi...ª, şi l-au tocat, şi l-a adus în halul în care v-am spus. Nici măcar la infirmerie nu l-au dus hoaştele dracului, mai spuse veninos omul cu papion, plimbîndu-şi privirea cînd la unul cînd la altul. Pe urmă completă brusc :

— Dar băieţii erau cu toţii nişte timpiţi, erau proşti, ce -mai, proşti făcuţi grămadă, îmi zicea fii-miu, nimeni nu mai vrea să înveţe, nici măcar să-şi dorească ceva, e o îndărătnicie în copiii ăia în a se opune cunoaşterii.

— L-ai dus la medic pe fiul dumitale ? întrebă Iordache.

— Da, da, am observat şi eu asta, aprobă gînditor Prisecaru, privindu4 gînditor pe maistru.

— Bine că nu l-au omorît, zise conclusiv femeia pentru că bătuse şi al treilea gong, şi tot teatrul era cu ochii pironiţi pe cortina violet care trebuia dintr-o clipă în alta să se tragă.

— Asta zic şi eu, bine cu nu l-au omorît ! La şedinţa cu părinţii am să ridic neapărat problema.

— Da, da, aprobară toţi, privind înainte după o pantă dulce. Regia tocmai pe asta miza, pe convenţia lor de a privi toţi, la un moment dat, după o pantă dulce, spre un anumit punct de asemeni convenţional ales.

Cortina se dădu la o parte şi în faţa spectatorilor apăru pe întreaga deschidere a scenei o a doua „cortina" din tablă nichelată pe care erau sudate din loc în loc îngrămădiri de robinete, sau baterii de robinete. Cîteva clipe, în sală pkiti o linişte grea, după care urma un „Formidabil |“ în surdină, spus în

primul rind. Apoi porniră aplauzele. Se auzeau :

„Excep
ţional !", „Nemaipomenit !“, „Colosal !“, „Magnific !", „Ce regie !“, „Ce joc de scenă !“. Se auzi şi un „Autorul la rampă !“ Cîţiva inşi din primele rînduri se apro- piară chiar, aplaudînd şi zîmbind satisfăcuţi, de cortina de nichel, şi, la început mai cu teamă, apoi din ce în ce mai curajos au început să răsucească de robinete. Micul nucleu de turbulenţă apărut în avangarda stalului îndemnă majoritatea să creadă că acolo se afla autorul şi aplauzele se însufleţiră amenințînd să capete ritm. Nu a curs nimic, şi atunci unii au început să rîdă în vreme ce alţii au căzut pe gînduri de-a binelea. Cineva a spus „decor", iar altcineva „care o fi al tovarăşului inginer ?“ şi îi făcu cu ochiul unui tovarăş rumen la faţă care aplauda din răsputeri un rînd mai în spate. Discuţiile începute în sală, animate în suficientă măsură, se continuară sau se planificară a se continua în foaierul spre care acum se grăbea o parte din spectatori, majoritatea din cei care au rîs atunci cînd, la verificare, s-a constatat că prin robinetele din scenă nu curgea nimic. Cealaltă parte medita
în fotolii. Cînd şi cînd, vorbeau între ei, însă foarte încet şi prescurtat. Priveau şi unii şi alţii din cînd în c:nd, pe furiş, scena.

— E o premieră de zile mari, ce să zic...

— Da, într-adevăr, şi cîte robinete ! Cum le-or fi sudat ?

— Ei,şi mata, „cum le-or fi sudat ?*, tot unul de pe la noi, cine să le sudeze ? Aranjate fiecare după mărime, cu cap chestia. în fine...

— Ei, ei, cam aşa, cam aşa. Nu e deloc abstractă. Aa, abstractă ar putea fi întrucîtva pentru cei foarte

reduşi, or aceştia, cu bună aproximaţie, aproape nu există, aşa că ce mai contează, nu ? Ce subtil, ce stil ! M-a uluit. Ce stil !...

— Ei da, ce să-i facî, stilul...

— Asta e, adăugă un altul aplaud?nd şi dînd din cap.

— Să vedeţi, mîine toată întreprinderea o să comenteze...

— Păi nu ?

— E şi de comcntat, dom'le, ce mai tura-vura, are ştofă, asta e.

— Păi nuu ? Ţi-am zis eu să venim miercuri, şi tu „lasă că... nu, că..", vezi ? Doar ştii că femeile au o intuiţie... Am avut dreptate că e minunată. Am intuit. Şi altădată să te bazezi pe intuiţia mea, dragă, da ?

— Bine, bine.

— Nu mai rămîi ?

— Nu, Grigore, dacă mai rămîn şi la actul al doilea, mîine la treabă nu mai sînt om, n-u mai sînt în stare de nimic. M-a uluit, nu-mi trebuie mai mult, ar fi prea mult să stau şi la actul doi. Lasă, îmi povesteşti tu mîine, tu rămîi sper. La revedere, bună seara, sărut mînuţele !

— Noapte bună, la revedere.

— Ai luat ceva de ronţăit, alune, o ciocolată, ceva ?

— Nu, păi mi-ai spus să iau ?

— Niciodată nu ne-am înţeles din priviri, soţia mea iubită !

— Faptele contează, soţul meu iubit, spuse aluziv soţia, mîngîindu-1 pe umăr.

— Dar pe lîngă ele nu mai e nimic ? Trăim şi între acte... vru să fie el deasupra.

— Mai stăm ?

— Asta piesă politică ? Fugi, tovarăşe, de aici, cum

să fie asta piesă politică ? Nu mai spune asta, că te rîd şi curcile. E o piesă de idei, tovarăşul Samoilă, dealtfel am de gînd să prelucrez cu toţi muncitorii, săp- tămîna viitoare în şedinţă, mesajul premierei din seara aceasta.

Cineva de pe la mijlocul sălii făcu observaţia cum că acesta ar fi primul act, şi că atunci însemna că erau în pauză. Zvonul prinse foarte repede, şi, deşi cortina nu se trăsese, lumea — chiar şi persoanele care tocmai îşi scoseseră hainele de la garderobă şi se pregăteau sa plece — se întoarse la locurile ei, sau rămase mai departe la fumoar şi pe hol, pînă cînd megafoanele ascunse îi vor fi anunţat cînd să-şi reia locurile pentru al doilea act.

Foarte mulţi se abţineau să facă observaţii asupra premierei pe motiv că se aşteptau ca întreaga piesă să fie vizionată, şi abia pe urmă să se facă aprecierile, ceilalţi, care totuşi se hazardau, se mărgineau numaî la calificative de gemul „Formidabil", „Colosal", „Măreţ" etc.

Lumina ţîşnea din fiecare, fiecare om avea micul său nimb amplificat parcă de oglinda orgolioasă a scenografiei de nichel. Coturile polizate ale bateriilor de robinete şi ale mînerelor de duşuri îi reflectau şui şi mult micşoraţi, dar prea puţin era acest lucru obser- vabil în toată beţia aceea de lumină. Nimic nu era disonant în ambianţa teatrului, toţi trejenii din sală păreau nişte importante planete ce se mişcau pe nişte traiectorii importante, ţinute în mînă de un zeu bucuros de perfecţiunea şi strălucirea creaţiei sale.

Fiecare personaj răsufla atmosfera aceasta.

— Unde ţi-ai parcat maşina ? întrebă un om înalt şi vînjos pe unul mic şi negricios cu părul creţ, care

tocmai ducea la buze ţigara.

— Lingă măcelărie, îi arătă cu capul într-o parte oarecare, trăgînd din ţigară în acelaşi moment. Trebuie să-i iau benzină.

— Ai reparat-o ? continuă înaltul scuipînd expert scrumiera-scuipătoare nichelată, umplută pe jumătate cu nisip.

— De unde atîţia bani ? făcu imperturbabil negriciosul. Ce zici de piesă.

— Omul e deştept, nimic de zis, admise lunganul jucîndu-se în buzunarul pantalonilor cu ceva metalic, chei sau bani, referindu-se la actorul principal sau la regizor.

— Cine ? surprinse fin şoferul. Regizorul, sau actorul principal ?

— Autorul, fireşte, veni prompt răspunsul celui lung.

— Dar ce părere ai de joc ? Un perfect joc de scenă, nu ? insistă şoferul, de parcă ar fi avut vreo rudă prin distribuţie. Repezi fumul spre tavan, neînce- tînd să-l privească pe lungan.

Femeia foarte bine făcută, cu un decolteu apetisant, bine fardată, şi însoţită de un bărbat solid şi tuns scurt — inginerul-şef al întreprinderii de Recondiţionat Carcase — spuse cu glas plăcut :

— Nu, draga mea, eu îţi spun precis, este o piesă politică. Tu ce spui, dragă ? îl apucă ea de braţ pe soţul ei.

— Draga mea, mesajul e, după părerea mea, clar» mă rog, destul de clar, deşi, după cum spui tu, bătaia e într-adevăr politică.

— Nuu ? prelungi femeia privindu-1, bucuroasă de potrivire.

— Oricum, autorul trebuie să fie un om foarte

inteligent, observă cealaltă femeie, ca să nu piardă teren de discuţie.

— Fără îndoială, fără îndoială ! fură de acord primii soţi dînd amîndoi din cap. Mai ales în comparaţie cu celelalte piese pe care le-am văzut, e ceva !

— Tu ai terminat carcasa pe care ai avut-o de reparat pentru astăzi, nu-i aşa ? întrebă deodată inginerul.

— Da, desigur, chiar dumneavoastră mi-aţi spus că am lucrat-o fin, artistic.

— Aha, da, acum îmi amintesc, te-am întrebat pur şi simplu fiindcă am avut pentru o clipă senzaţia că ar fi altcineva căruia azi nu i-a reuşit ultimul cordon de sudură, şi de asta, mă scuzi...

— Nu face nimic, se apărăcelălalt, nu trebuie să vă scuzaţi, e drept, uneori însă carcasele sînt atît de deformate, încît nici mie nu prea îmi ies foarte artistic adică, toate cordoanele de sudură.

Cele două femei adoptară imediat masca de seară. Asemenea discuţii...

— Mă obsedează ceva, făcu neatent inginerul, piro- nindu-şi privirile pe ceasul mare din hol.

— Ce anume, dragă ? tot carcasele alea ? îl întrebă soţia netezindu-şi cu palma nişte cute iluzorii.

— Acum nu e vorba de carcase, draga mea, şopti el tăios, aproape ciupind-o de braţ.

— Atunci, de ce, nu mai înţeleg nimic, toată ziua vorbeşti de carcasele tale nenorocite...

Cealaltă pereche se cam jenase şi dădea să se îndepărteze discret.

— Măcar aici să vorbim despre artă, despre teatru, despre piesă !

— Ai dreptate, draga mea, ai perfectă dreptate,

iartă-mă ! Unde vă duceţi ? făcu el spre celălalt cuplu care deja ajunsese la vreo cinci metri.

— Aa, păi, intram tocmai...

— Să mai stăm un pic, mai e timp, vorbi inginerul rotindu-şi privirile peste tot, ca şi cum ar fi aşteptat pe cineva.

Femeia lui observă, dar tăcu. Preferă să le zîmbească celor doi, privea şi la bărbaţii care o fixau din întîm- plare. Inginerul căuta într-una. Tocmai cînd al doilea cuplu recuperase cei cinci metri, el vorbi deodată foarte tare, peste capul lor :

— Ai citit în ziar despre accidentul acela din Bucureşti ? întrebă el sec pe maistrul Iordache, care tocmai se apropiase să-l salute respectuos.

— Bună seara, tovarăşe inginer.

— Bună seara, ai citit ? insistă el în ciuda tuturor regulilor.

— Nu, despre ce accident e vorba ? Inginerul încercă să facă prezentările, dar eşuă.

— Vă cunoaşteţi, nu ? El este Iordache, un om din subordinea mea.

— Sărut mîna, vă salut, se înclină el mai întîi spre femei, apoi spre însoţitorul celei de-a doua femei care îi şi întinsese mîna pentru a face precum spusese. Maistrul se întoarse brusc spre inginer după aceste convenienţe frugale, aşa încît nu remarcă, dar mica scenă penibilă nu fu observată.

— Avem ceva de discutat împreună, hotărî nerăbdător inginerului, şi, azvîrlind „ne scuzaţi", se smulse de lîngă soţia lui şi împreună cu maistrul se îndreptă spre ieşire.

— Ce l-a găsit, doamne sfinte ?

— Eh, probleme de serviciu, dragă, parcă nu ştii ?

— Ba da, ba da, mi-a făcut capul calendar, dar, acum, n-ai observat, n-aţi observat că părea răvăşit, nu

vi s-a părut ?.....

— Parcă, spuse celălalt om brusc.

^— Parcă, şi mie, palid, ceva-ceva, vorbea de un accident, strecură repede femeia a doua, şi soţia inginerului păru că-şi aminteşte un lucru.

— De vreo săptămînă doarme agitat, vorbeşte în somn, spune „porcii, porci... tuburi de oxigen,... telefon... accident", nu ştiu ce să mai cred ? Munca la întreprindere îl oboseşte peste măsură. E obsedat de ascendenţa indicilor de plan.

— Şi-al meu e obsedat de asta, o linişti a doua femeie, privindu-şi soţul oare de data asta nu se mai simţea penibil. Cu o superbă ignoranţă, soţia inginerului-şef merse maî departe :

— ...munceşte prea mult, i-am spus-o, zice, „munca înseamnă efort faţă de efortul de dinainte, şi de aici survine ascendenţa indicilor de plan, draga mea !“ Nu mai începe odată actul doi ?

Nerăbdarea femeii numărul unu a întreprinderii îi curentă parcă pe ceilalţi.

— Cum, chiar crezi că mai urmează încă un act ?

— De ce nu ? făcu ea, natural, obişnuită. Un asemenea act nu se poate să nu aibă urmări, ce zici, clipi ea din ochi spre cuplu, zîmbind imediat toţi trei de spiritul făcut. Se mai destinseră. Apoi, devenind brusc serioasă : Eu rămîn la părerea mea, că piesa asta reprezintă un evident caracter politic, şi cînd am spus adineaori că nu se poate să nu aibă urmări, nu ştiu, zău, dacă nu m-am gîndit şi la asta, oricît ar zice soţul meu aşa şi pe dincolo !

^Rîseră iarăşi cu toţii, în timp ce pîlcuri de oameni se îndreptau deja spre sală.

;— Intrăm ? propuse bărbatul al doilea, privind mai intîi decolteul, apoi pe soţia sa.

^ Cei doi străbătură cu pas întins şi egal holul şi ieşiră curînd din clădirea teatrului. Se îndreptară spre colţul clădirii, mai la fereală de lumina reflectoarelor. Inginerul se opri şi spuse direct:

— Eşti vinovat împreună cu alţii de accidentul care s-a produs în Bucureşti. Poftim ziarul, poţi să-l păstrezi, îi înmînă inginerul-şef un ziar împăturit, pe care pînă atunci îl ţinuse ascuns în buzunarul costumului. Iordache întinse după el, perplex, o mînă.

— Dar..., schiţă maistrul o împotrivire. Inginerul trecu mai departe, preocupat, fără să-l lase pe maistru sa vorbească.

— Ştii că au murit şapte persoane ? Poate doar să ai norocul ca vina să fie uniform împărţită între voi, cei direct responsabili de acest accident oribil. Maistrului îi pierise graiul. Aproape îi venea să plîngă. Inginerului îi fu milă şi căută să-i explice cîte ceva, înaintea începerii acţiunii oficiale.

— Totul s-a întîmplat datorită comenzii tale telefonice, telefonista a fost martoră, a depus împotriva ta, continuă cu voce joasă inginerul, lămurindu-1 în cîteva cuvinte că la Bucureşti acţiunea se pornise şi că din zi în zi aveau să vină şi la Trejea experţi. Acum părea speriat şi inginerul-şef, dar maistrul era el însuşi prea speriat ca să mai observe acest lucru. Iordache se bîţîia pierdut, privind şi el, speriat în jur. S-ar fi putut spune că îi înspăimînta întunericul, ca pe copiii mici.

— Asta e, trase linie inginerul-şef privindu-1 cu milă. Cearcănele erau grotesc amplificate de noapte. Maistrul continua bîţîitul de pe un picior pe altul ca un copii care ar fi aşteptat din clipa în clipă să se scape pe el. îngăimă :

— Bine, dar tovarăşul inginer m-a rugat !

— Nu ştii nimic despre responsabilitate, spune, ştii ? îl dojeni inginerul-şef, lăţindu-şi gura.

— Vorbiţi puţin ciudat, nu vă prea înţeleg, s;nt atît de răvăşit, nu ştiu, nu ştiu pur şi simplu ce să mă fac, spuse el în prostie, căutînd să citească ziarul pe întuneric, înolinîndu-1 pe toate părţile, în toate unghiurile. Ştiu numai că nu sînt vinovat, mai adăugă, renunţînd la încercări.

— De unde ştii ? îl întrebă inginerul făcînd o grimasă conturată mult mai mult de luminile bulevardului. Poate să spună cineva ? Poate să depună cineva pentru tine ? Vreau să spun, în favoarea ta ?

Un ciob de speranţă licări în lacrimile celuilalt.

— Prisecaru ! L-am luat special cu mine, ca să fie martor că am îndeplinit rugămintea tovarăşului ingineir.

— Aha ! Care va să zică recunoşti că a fost o rugăminte, şi nicidecum ceva oficial ? Iar în cazul ăsta, Prisecaru îţi poate fi martor, dar nicidecum în favoarea ta, urmă triumfător inginerul-şef punîndu-i mîna j)e umăr. Gestul îl cocoşă pe maistru. înţelegi ? O rugăminte. Atît şi nimic mai mult. Ea are statut neoficial, în timp ce telefonista şi Prisecaru...

— înţeleg, tovarăşe inginer, înţeleg, consimţi moale maistrul, privind pierdut în lungul drumului.

— Aşa, făcu nerăbdător inginerul, frecîndu-şi palmele. Mîine-poimîine, săptămîna asta, s-ar putea să vină cineva în anchetă. Zic să fii calm şi să spui adevărul. Bun. Acum hai să mergem.

— Unde ? întrebă Iordache vîrîndu-şi ziarul în buzunar.

— Cum unde ? începe actul doi, dacă n-o fi şi început. Ilaide, hai. Ştii, făcu aproape vesel în timp ce urcau scările de la intrare, acum mă simt mai uşurat. Claritatea situaţiilor ma bucură întotdeauna. Asta îţi asigură dintr-odată libertate nelimitată de acţiune, nu-i aşa ?

Ce pierdea dacă nu-i mai ţinea isonul, se gîndi prosteşte maistrul, dar inerţia îndelungatei lui cariere îi dicta neabătut :

— Fără îndoială că aveţi dreptate, vorbi maşinal maistrul, continuînd să meargă după inginer ca tras de sfoară. Mîine mai viu la lucru ?

— Cum, ce fel de vorbă e asta ? se încruntă inginerul împingînd uşa de sticlă şi ajungînd în mulţimea ce se foia pe culoar, sigur că da, totul e normal, se desfăşoară normal, absolut normal, pîna în clipa în care cineva sau ceva de la o organizaţie competentă vine, şi în urma expertizelor consideră — juridic — să te scoată din procesul de producţie.

Intră şi Iordache. Vacarmul îl asurzi, năpustin- duse asupra lui ca un gaz de luptă, mai greu decît fumul ce plutea în pînze străvezii sub tavanul fumoarului.

— Se pare că actul doi încă nu a început, adăugă în subsidiar inginerul lungindu-şi gîtul peste mulţime, să vadă cum era situaţia.

XII

Emi! Donose era întrucîtva emoţionat, se plimba d’ntr-un colţ al camerei în celalalt, privindu-şi din cînd în cînd, plin de încînta e, diploma. „în urma Examenului de Stat, absolventul Donose Emil este declarat subinginer, media 7,99". Sus în dreapta, fotografia lui zîmbitoare, fiind parcă sigură mai dinainte de trecerea cu bine a Examenului de Stat. Donose apucă diploma cu grijă, o puse în dosar şi pe acesta îl vîrî în servietă. Tocmai atunci intră gazda, o femeie între două vîrste, încă bine. împrăştia în jurul persoanei ei un anumit iz profesoral.

— Tinere, sper să te simţi bine la noi, vreau să spun, în oraş, apăsă ea pe cuvînvul oraş şi-şi strînse mai bine capotul gris-albăstrui, cu revere late de atlas maro.

— Da, mulţumesc, şi eu sper, dealtfel sînt convins...

— Ţi-ai făcut formele de angajare ? întrebă femeia cîntărind încă o dată lucrurile puţine ale

proaspătului chiriaş.

— Da, desigur, se grăbi acesta să răspundă, încă de dimineaţă, desigur, făcu Donose aşezîndu-se în sfîrşit, mirat de întrebare, doar erau la prînz acum.

— Pot să-ţi aduc mîncarea acum ? Ştii, la noi se ia masa de prînz la ora unu fix.

— Da, dacă nu vă deranjez, chiar mi-e foame, am umblat azi....

Se auzi sunînd telefonul şi femeia se scuză :

— Numai o clipă, să văd cine e...

— Da, vă rog, făcu distrat Emil Donose sărind de pe scaun şi aplecîndu-se asupra valizei deschise în care se aflau o pijama, două săpunuri, maşina de ras, cărţi şi alte efecte personale.

Femeia se întoarse numaidecît lăsînd uşa deschisă. Emil tocmai aranja cîteva cărţi pe tăblia noptierei.

— E pentru dumneavoastră, anunţă sec gazda.

Donose rămase năucit un timp. Cine putea să ştie deocamdată unde a găsit el gazdă, şi să mai şi afle numărul de telefon ? Rămase aşa cîteva clipe, privind-o atent pe gazdă, care aştepta, se vede, ceva.

— Nu răspundeţi ? V-am spus, e pentru dumneavoastră, de la întreprindere...

— De la întreprindere ? ieşi din nemişcare, în sfîrşit, Donose, explicîndu-şi de data asta totul, luminîndu-se. Ah, da, desigur în legătură cu angajarea, dar ce mai creiere organizatorice, astea da creiere organizatorice, ce capete, nimic nu le scapă, cum au aflat a?a de repede unde sînt ? vorbi el în drum spre aparat, întoreîndu-şi capul doar pentru a o privi pe gazda care îl urma, conducîndu-1 spre apartamentul ei. Femeia fu bucuroasă că poate să dea nişte informaţii noului ei chiriaş.

— Trebuie să ştiţi că sistemul de relaţii din oraşul

nostru este absolut, întări ea trăgînd uşa în urma lor. Emil dădu politicos din cap şi apucă receptorul.

— Alo ? Da. La telefon Donose. Emil Donose, da. Da. De dimineaţă, pe la opt, opt şi jumătate. Da, da, tovarăşul inginer Klapp, cum, chiar dumneavoastră ? Bună ziua, tovarăşe inginer.

Femeia îl studia nemişcată, cu braţele încrucişate sub ţîţele obosite. Faţa lui Donose, uitîndu-se distrat pe pereţi, încetase să mai exprime uimire, pur şi simplu zîmbea. Gazda îl auzi :

— Cum, veniţi dumneavoastră aici ? ! Să discutăm ? Păi aş putea să vin eu pe la întreorindere, de ce să vă mai deranjaţi dumneavoastră, as putea să trec eu pe la dumneavoastră, aş putea să trec eu pe acolo, sînt, ce-i drept, cam obosit, dar... Bun, bun, atunci... Vă aştept. Da, sigur. Cum, cum o să plec ? Nu ! Sigur. Da, vă aştept. La revedere, să trăiţi ! „Drace ! Organizare, nu glumă. Miros că or să mă muncească ăştia ca pe un cîine", cugetă Emil Donose.

— Mîncăm ? propuse femeia trăgînd un scaun de sub masă, necontenind să-l privească pe proaspătul subinginer.

— Da, desigur, dacă nu vă deranjez, spuse el şi se aşează. Apoi adăugă :

— Mulţumesc pentru telefon.

— N-a veţi pentru ce.

— Aţi auzit ? întrebă el tare, femeia ieşise în hol după oala de supă, vine la noi inginerul Klapp...

— Inginerul Klapp ? se auzi de pe hol. Fu rîndul femeii să se mire.

— Da, vrea să discutăm nu ştiu ce lucruri în legă-

tură cu angajarea mea. Femeia reveni cu o oală mare, plină cu supă de găină.

— Trebuie să fie ceva foarte important şi urgent dacă a ţinut să vorbiţi atît de repede, spuse femeia turnind în farfuriile deja pregătite.

— Soţul dumneavoastră nu vine să mănînce ? întrebă Donose aşezîndu-şi tacîmurile.

— Nu, citeşte nişte referate tehnice. Are mult de lucru. întotdeauna are mult de lucru. Mănîncă mai tîrziu.

— Are mult de lucru, observă neutru Emil trăgîndu-şi mai bine scaunul sub el şi începînd să mănînce. Klapp ăsta nu menajează pe nimeni, e o întreprindere serioasă.

— Da, poftă bună, spuse gazda aşezîndu-se şi ©a.

— Mulţumesc la fel, poftă bună ! îşi aminti Donose răsturnînd sare de un vîrf de cuţit în supă. La dumneavoastră, aici, lucrurile par să meargă foarte organizat, observă el din nou.

— Intr-adevăr, şi asta datorită simplităţilor acţiunilor. La noi existenţa este polarizată între întreprindere şi teatru.

— înţeleg, dădu din cap politicos Emil Donose. Adineaori vorbeaţi despre nişte relaţii, adineaori, cînd vorbeam la telefon cu inginerul Klapp, este vorba cumva despre relaţiile de producţie, sau,... o altă categorie ? îşi aminti cu fineţe Donose, cîntărind în mînă lingura şi privind-o fix pe gazdă.

Aceasta nu arătă cîtuşi de puţin intenţia de a ascunde ceva.

— Exact, este exact, mă refeream adineaori la relaţiile de producţie, natural..., în ceea ce priveşte munca
şi distracţia, este un echilibru plăcut, să ştiţi, dealtfel

o să vă convingeţi personal de asta cît timp veţi sta în oraşul nostru.

— Nu ştiu, o să văd, o să mai văd, m-a impresionat plăcut, ce-i drept, solicitudinea şi înţelegerea oamenilor.

— Noile relaţii de producţie, tinere ! se auzi deodată un glas dinspre sufragerie.

— Tocmai asta îi spusesem şi eu, relaţii de producţie, sublinie femeia.

— Taci, făcu scurt bărbatul nou venit apropiindu-se.

Emil întoarse capul şi dădu să se ridice.

— Nu, nu te deranja, făcu omul abia intrat. Poftă bună !

— Mulţumesc, se înclină puţin Donose, atît cît îi permitea masa, intuind o discuţie cu noul venit.

— Matei, el e noul venit, un tînăr care s-a angajat la întreprindere, vine de la Bucureşti, debită repede femeia. Nu mănînci ?

Noul venit nu răspunse, era solid, părea un fost boxer ieşit la pensie, purta un halat de casă din molton roşcat şi avea sub braţ un teanc de dosare cu coperţile acoperite de cifre şi ştersături. Continuă, ne- luînd în seamă întrebarea soţiei.

— Ca întotdeauna în relaţiile cu oamenii, trebuie să fii atent, trebuie să ai tact. Şi tactul nu s-ar zice că e o caracteristică a simplităţii. Totuşi, levitav a asta, plutirea aceasta între două coordonate este destul de paşnică, e bine, încă e bine...

După aceste vorbe, omul în halat de molton îl ignoră complet pe Donose, care îl ascultase cuminte, fără să mestece sau să se joace cu tacîmurile din faţa sa. Era atent, încercase să fie atent la sensurile expuse atît de lapidar de soţul femeii ce luase masa cu el. Matei întrebă :

— Unde-i sticluţa cu cerneală ? Am căutat-o peste

tot.

— Vezi că e în birou, în primul sertar.

— în birou, în primul sertar ? făcu nedumerit Matei trecîndu-şi teancurile de dosare dintr-o mînă în alta. Bine, bun, mă duc să lucrez. Nu mi-e foame, mănînc mai încolo.

— Bine, spuse femeia, însoţindu-1 cu privirea.

— Totul e să ai tact, să ai bunul simţ al măsurii lucrurilor, mai spuse Matei şi ieşi. Donose îl însoţi cu privirea pînă se închise uşa, apoi o întrebă pe femeie care între timp se apucase de mîncat :

— Nu vă supăraţi, sînteţi profesoară ?

^— Am fost, acum stau acasă, răspunse mîncînd soţia lui Matei.

— Ştiţi... începu Donose cuprins brusc de o ciudată frenezie, se oprise din mîncat. Eu parcă nici nu am biografie. Eu aştept să încep viaţa, să încep cu datoria care de mîine va însemna întreprinderea, să...

Femeia îl întrerupse surîzînd, după ce, un pic mai înainte, îl ascultase cu toată atenţia.

— Eşti foarte tînăr şi ţi se poate scuza entuziasmul, dar ceea ce tu numeşti datoria de mîine, care va însemna întreprinderea, ţin să te anunţ că ea nu există decît pentru cei care au un anume statut...

— Statut ? despre ce este vorba, sînteţi bună să-mi explicaţi ? Eu am absolvit un institut, am o diplomă care îmi dă dreptul să-mi exercit profesia pentru care am fost pregătit, şi dorinţa de a face ceva, de a...

Femeia îl întrerupse din nou.

— Soţul meu, dacă ai avut răbdarea să-l asculţi, şi cred c-ai avut-o, vorbea adineaori despre tact, despre bun simţ. Mi se pare ciudat că mă întrebi de statut, pentru că am văzut că totuşi l-ai ascultat cu destulă

atenţie pe Matei.

Dacă femeia făcea o astfel de legătură între statut şi bunul simţ, sau tactul despre care vorbise două fraze omul în molton roşu, ea trebuia să aibă dreptate.

— Mărturisesc că da, mereu ai cîte ceva de învăţat, de la oricine, admise Emil Donose, puţin vexat de comportarea aproape misterioasă a gazdei. Mă iertaţi că îndrăznesc, dumneavoastră aveţi statut, dacă nu sînt indiscret ?... întrebă Emil, convins de faptul că nu va obţine un răspuns concludent.

— E incert, dar faptul că lucrurile merg şi la birou şi acasă, şi pentru soţul meu şi pentru mine, şi la bine, şi la rău...

— Atunci ? făcu victorios Donose, ducîndu-şi cu graţie medievală la buze un şerveţel cu brăduţi imprimaţi.

— Nu ştiu ce urmăreşti, dar să ştii că aici, la noi, la Trejea ca şi în oricare parte a lumii, timpul pune faptele unele lîngă altele într-un^alt fel.

— Un fel de altă rînduială, întrerupse nerăbdător bărbatul.

— Da, cam aşa ceva, şi treaba asta are o influenţă şi asupra noastră, să ştii. Emil dădu din cap, părînd a fi înţeles, apoi, după ce sorbi din paharul cu apă două înghiţituri mici, întrebă :

— Vă referiţi de fapt la întîlnirea pe care o voi avea cu Klapp ?

Fiecare nouă secundă petrecută în apartamentul acesta în care la urma urmei nici el nu ştia cît va mai rămîne îi întărea convingerea că nu se va plictisi, şi numai asta dacă ar fi fost şi tot ar fi fost de ajuns ca să fie mulţumit de repartiţie. Trejea era chiar un oraş, putuse să-şi dea seama de asta de cum descinsese, o

nebulozitate inconfundabilă îl înconjura tot timpul : fărîme de idei disparate, ale lui sau ale altora, fărîme de acţiuni sau proiecte de acţiuni, sentimentele încă nu era cazul, totul forma globula sem'obscură şi inconfundabilă a oraşului.

— Klapp ? ! se mră pe un ton înalt Matei care tocmai intrase. Sub braţ ducea acelaşi teanc de dosare.

— Da, Matei, se întoarse spre el gazda. Uitasem să-ţi spun, a telefonat Klapp, a spus căvine pe la noi. Pentru dînsul, mai zise ea şi arătă cucapul spre Donose care îi privea, aşteptînd de fapt de la femeie răspunsul !a ultima lui întrebare.

— Klapp vine pe la noi ? o întrebăiarăşi omul, vîrîndu-şi mîna în buzunar, nevenindu-i parcă să-şi creadă urechilor. Pentru dumneata ? Ce sa discute el cu dumneata ?

— Cum „ce să discute cu dumneata ?" El e noul angajat, îl mai lămuri o dată femeia privind cînd la unul, cînd la altul.

— Dumneata eşti noul angajat ?

— Da, spuse simplu Emil Donose.

— Dumneata eşti inginer ?

— Subinginer.

— Ce specialitate ?

Cînd Emil Donose deschise gura să-i răspundă, sună soneria de la intrare.

— Trebuie să fie tovarăşul inginer Klapp, mă duc să-i deschid, spuse omul şi o porni repede spre antreu cu dosarele după el Emil şi gazda auzirăvoci şi, după cîteva clipe, în încăpere îşi făcu apariţia mai întîi Klapp, urmat de conţopistul care pur şi simplu radia de

fericire.

— Marieta, ţipă bucuros Matei închizînd uşa, uite cine a venit, tovarăşul inginer Klapp !

— Bună ziua, făcu scurt acesta, dozat afectat de exuberanţa bătrînului.

— Vai, domnul Klapp, făcu teatru femeia apropiindu-se de el.

îi întinse mîna. Acesta i-o strînse tăcut. Emil Donose îl studia de jos pe noul venit, în timp ce soţul gazdei se tot învîrtea pe lîngă Klapp, de parcă ar fi dorit să-l ia pe palme şi să-l aşeze unde-i mai moale şi mai bine. Donose detesta felul ăsta de a fi, şi prin felul lui Matei de a se purta, el îi întări impresia cît se poate de proastă pe care soţul gazdei se grăbise s-o iacă asupra subinginerului.

Emil făcuse deja cunoştinţă — deşi într-un cadru mai oficial, mai rece, în chiar dimineaţa zilei cînd iusese la întreprindere sa se angajeze. Marieta ieşise după vişinata, pe masă mai erau încă cele două păhăruţe din care băuseră ea şi Donose, timp în care Klapp se aşezase şi vorbea ceva în şoaptă cu Matei, privind din cînd în cînd atent, spre Donose. Acesta ciupea din cînd în cînd din brînză, neîndrăznind să întrebe pentru ce anume venise Klapp, inginerul-şef, la el, pentru ce graba asta, interesul ăsta pe care aşa, de nicăieri, începuse să-l simtă în jurul său. Părea un fel de curiozitate forţată, dusă pînă la absurd.

Pe Klapp îl categorisise — facultatea îi formase deprinderea asta atît de utilă — din capul locului „un om calculat" şi, în virtutea acestui fapt, Klapp nu putuse să vină la el, şi încă atît de repede, decît numai pentru un motiv legat nu de dorinţa lui de a se vedea

angajat mai curînd, ci mai cu seamă legat de anumite interese foarte înalte ale însăşi întreprinderii, interese de care avea să fie pus în cunoştinţă cît de curînd, aşa încît aştepta calm, stăpînit, zîmbea chiar, aşteptînd. Faptul că ajunsese pînă în acest punct cu raţionamentul păru să-l mulţumească pe Emil Donose, căruia i se păru totuşi ce^a nou în chiar modul său personal de a fi. Ar fi trebuit ca el, el, Emil Donose, proaspătul absolvent al facultăţii să întrebe : „Ce formalităţi trebuie să îndeplinesc, tovarăşe inginer sau *Cu ce vă pot ajuta ?“ sau alte şi alte variante. Totuşi, Emil Donose nu proceda aşa. Aştepta. Era în expectativă, îşi făcuse numai un raţionament oarecare şi aştepta. Atita tot. Nu luase iniţiativa soiicitînd întrebarea — care oricum avea sa-i fie pusă — prima întrebare, ci aştepta, pur şi simplu aştepta ca răspunsul să-l capete numai ca o verificare a raţionamentului său interior. Şi cu adevărat, felul ăsta de a acţiona era absolut nou pentiu el, nu şi-l recunoştea. Vorba repezita a inginerului sc făcu auzită brusc :

— Dumneata, tovarăşe Emil Donose, vrei aşadar să te angajezi la noi, la Intreprirderea de Recondiţionat Carcase ?

Aşa putea să înceapă totul, chiar şi un rechizitoriu.

— Cred că aici nu e vorba dacă vreau sau nu vreau, ci am primit repartiţia pentru această întreprindere, vorbi, tot atît de calm pe cît gîndise, Emil Donose, dînd la o parte tacîmurile, solniţa în forma de inimă şi firimiturile, punîndu-şi cu o greutate oarecare de-acuma mîinile pe masă.

— Da, aşa, îmi amintesc, îmi amintesc ai avut un asemenea act cînd te-ai prezentat azi dimineaţă la

birou. Klapp făcu un gest care voia să însemne că e nevoit să admită toate prerogativele celuilalt, care, după felul în care începuse, părea cel puţin tot atît de stăpîn pe situaţie ca şi el, Klapp. Inginerul spuse :

— Am să fiu scurt. Dumneata ştii, cred, ce înseamnă angajament politic, civic, cetăţenesc ?

— Să zicem că da, ştiu, dar deocamdată eu am nevoie de angajamentul de fapt, pur lucrativ, la care îmi dă dreptul legea, ordinul de repartiţie semnat de decan şi de organizaţia de partid din facultate, pledă convins Emil Donose, îidicîndu-se pe la sfîrşit în picioare.

— Dacă da, atunci trebuie să fii conştient de răspunderea pe care o porţi ca subinginer în colectivul de muncă, nu ? speculă triumfător de data asta Klapp, ridicîndu-se şi el în picioare şi apropiindu-se de Emil. Erau aproape egali de înălţime şi semănau cu nişte curcani înfoiaţi. Gazdele se priveau mute, idolatrizînd parcă elocvenţa şi impozanţa inginerului-şef al întreprinderii de Recondiţionat Carcase. Donose fu plăcut gîdilat de echilibrul puterii şi îl privi cîteva clipe zîmbind uşor, convins de capitalul argument pe care-1 va invoca. Lăsă în mod special o pauză grea, după care vorbi rar :

— Tovarăşe inginer Klapp, dumneata uiţi consecvent un lucru esenţial, şi anume faptul că sînt subinginer, şi că o astfel de poziţie în ierarhia relaţiilor de producţie mă absolvă de o masivă răspundere politică, cerîndu-mi în schimb să mă ocup exclusiv de producţie, ceea ce \ă aduc la cunoştinţă cu această ocazie că am de gînd s-o fac, foarte serios. Cu resortul şi responsabilitatea de care vorbeaţi adineaori, vă ocupaţi dumneavoastră, inginerii. Eu sînt, dacă vreţi, un fel

de „inginer tehnolog", „inginer de linie", „inginer de flux“ sau cum vreţi să-i mai ziceţi, dar eu nu mă ocup — diploma mea nu-mi dă acest statut — decît de partea palpabilă a producţiei materiale, a întreprinderii vorbesc, mai adăugă el, neglijînd încă din faşă orice eventuală remarcă. Se întinse chiar şi luă un fursec dintr-un coşuleţ de plastic.

— Ascultă, ce notă ai avut la filozofie, la ştiinţele sociale ?...

— Zece, lătra trufaş Donose împrăştiind de pe buze un norişor alburiu de zahăr vanilat. Observase ironia din vorbele inginerului, dar nu dădea doi bani pe ea. Era un teribilism. Ştia că toţi inginerii fac cîteodatăaşa ceva, dar asta nu-i împiedică deloc ca în meserie să nu fie buni. Inginerul păru mai degrabă că-1 lasă să-şi termine ideea, decît că n-ar mai fi fost în stare să aducă ei însuşi vreo obiecţie. Se făcu linişte. Se puteau auzi ciocanele pneumatice afară şi fursecul rupîndu-se în gura subinginerului, care, între timp, se apropiase de fereastră şi privea distrat afară.

— Atitudinea ta îmi place, mărturisesc. E a unui om sincer, sigur pe el, responsabil, conştient. Vei suporta bine procesul.

Donose pivotă în jurul axei.

— Procesul ? se opri el din mestecat, privindu-i pe toţi trei ca pe nişte complici, pentru moment rămînînd blocat. Procesul ? repetă el, uluit abia acum. Ce proces ? De producţie ? De producţie, nu ? Nu, nu, ce proces, al cui, pentru cine ?

Abia acum era dezorientat. îşi plimbă privirile cînd la unul cînd la celălalt, cerînd explicaţii. Matei se ridicase şi îşi aranja sub braţ, cu foşnete, dosarele.

Marieta îi pm ea pe toţi cu un aer domestic.

— Ce proces ? insistă Donose apropiindu-se din nou de Klapp care-1 fixa cu nişte ochi nemişcaţi în care puteai desluşi fără prea mare greutate mulţumirea datoriei împlinite. Emil puse cu încetinitorul pe masă jumătatea de fursec rămasă, în care se mai vedeau urmele incisivilor săi şi se apropie mai mult de inginer, scuturîndu-se pe mîini ca şi cum s-ar fi pregătit să-l pocnească.

— Ce proces ? mai întrebă el o dată, încet, atît de încet, încît toţi îşi încordează auzul la maximum ca sa priceapă ce spune.

— Şi dumneata eşti implicat, răspunse defazat şi lat inginerul, şi în tonul lui suspenda ceva conclusiv. îşi turnă puţină apă într-un pahar cu urme de grăs’me.

— Implicat ? Dar pentru ce, nici măcar n-am fost încă angajat complet, vorbi el privind cana din care ing’nerul îşi turnase apa.

— Bun, să zicem. Şi ce se întîmplă, ce s-a întîmplat ? întrebă Donose liniştit, nedezlipindu-şi privirile de inginerul-şef.

— Nimic. Te-ai angajat, nu-i aşa ? făcu inginerul altă mutare pe care părea că nu doreşte nici măcar s-o ţină ascunsă.

— Da. Azi dimineaţă, se miră un pic Emil, remarcînd bine sîcîitoarele repetări ale chiar formelor de interogatoriu. începuse să i se facă scîrbă. Şi apoi, şi vestea asta, care pe un altul mai slab de înger l-ar fi putut înnebuni tocmai fiindcă ea era spusă atît de serios şi cu atîta convingere, trebuia să fi trecut prin mai multe etaje ale angrenajului întreprinderii, înainte dc a ajunge !a el. Era „uns" rotiţă în angrenaj ? Asia era

iniţierea, iar una din condiţiile ritualului era tocmai atmosfera de mister ? El, Emil Donose, nu era cel din urmă vinovat de accident. Era totuşi subinginer, şi în cazul în care ar fi fost angajat — şi fusese angajat dimineaţă — ar fi avut în subordine o mică grupă de lucru, teren cît se poate de potrivit jgentru propagarea mai departe a acuzaţiei, pentru ca oricum, o legătură trebuia să existe, doar pentru acest lucru se afla inginerul-şef Klapp în faţa lui. Acum subingi- nerul începu chiar să-i dea dreptate inginerului în ceea ce priveşte acuzaţia — el ştia în subsidiar că şi inginerul trebuia să fie vinovat, lanţul cauzal închizîn- du-se astfel de o manieră simplă şi naturală. Subingi- nerul o ţinea pentru el. începuse să-l privească pe Klapo cu un diafan aer camaradcvesc. Inginerul remarcă asta numaidecît, şi se pare că nu numai el, căci se murmură un pic.

— Bine, mîine tc prezinţi la slujbă.

Donose zîmbi recunoscător şî observă :

— ...şi peste cincisprezece zile se primeşte remunc- raţia ?

— Exact, îl privi fericit îneinerul-sef Klapp, de parcă întrebarea subinginerilui i-ar fi relevat din- tr-odată capacitatea acestuia de înţelegere la indiferent ce, chiar şi la propria acu/are. Aşa om, mai da. Ingi- nerul-şcf urmă mulţumit :

— Ce categorie de încadrare ai ?

— Sînt subinginer.

— Căsătorit ?

— Necăsătorit.

— Vei sta aici, nu-i aşa ? ceru el gazdei aprobarea din ochi.

— Da, a^a intenţionez, se uită şi Donose la gazdă pentru acelaşi lucru.

— Bun. Bun, facu din ce în ce mai mulţumit inginerul Klapp. Vei fi repartizat pe fluxul tehnologic ca subinginer de linie la remanierile farurilor. Asta înseamnă o mie şase sute de lei.

— Şi ulterior ? licită mai departe subinginerul, mulţumit parcă şi el de calitatea noi[7]or relaţii de producţie ce se statorniciseră între şef şi el.

— Nu ştiu, vom vedea, vom vedea.

XIII

In cabina operatorilor, dincolo de geamurile duble, plutea o lumină albăstruie. Două umbre se agitau îndărătul lor.

Primul maşinist se apropie de ce! de-al doilea şi-i spuse răstit :

— Să mergem ! Se-mpute treaba, isprăveşte mai iute şi haidem, încă nu s-au dezmeticit. Haide odată !

— Stai aşa, mai am puţin de aranjat, făcu speriat al doilea uitîndu-se, din acţiune, după tocul de ochelari afişat undeva pe pupitru. Haidem, făcu el în sfîrşit, înşfăcîndu-şi ochelarii. Ai stins luminile ? întrebă deodată, privindu-1 pe celălalt cu spaimă.

— Dă-le dracului, ce treabă avem noi ? Noi am pus cortina, ne-am făcut slujba, ce ne mai interesează ? Lasă-le şi haide odată că ne aşteaptă băiatul ăla jos cu maşina.

— Bine, bine, fie.

Coborîră în tăcere. Ajunseră într-un gang de la subsol. Parcurseseră în linişte jumătate din culoar,

XIII

cînd auziră larmă în spatele lor.

— Uite-i !

— Uite-i ! făcu un spectator fanatizat de ura, cu ochii căscaţi ca ai melcilor. Se năpustiră.

— Ne-au văzut ! şuieră primul maşinist. Iute ! mai spuse şi o luară la goană spre celălalt capăt al culoarului. Culoarul era îngust şi se cam loveau de ziduri. Cînd se văzură în sfîrşit afară din teatru, cei doi ma- şinişti răsuflară uşuraţi, dar numai o clipă. în următoarea se repeziră spre autoduba utilitară, o maşină de culoare portocalie, care îi aştepta cu şoferul citind ziarul local la lumina plafonierei. Pe maşină scria cu «litere albe Institutul de Calcul şi Cibernetica Construcţiilor.

— Gata, aţi şi terminat ? întrebă el împăturind repede ziarul şi ocupîndu-se de maşină.

— Da. Da-i bătaie ! Fanaticii ăia ar fi în stare de orice.

— Ei, cum a ieşit ? se interesă şoferul manevrînd duba pe o străduţă întunecoasă. Cei doi maşinişti se priviră calm şi primul din ei vorbi :

— Cortina a ieşit excelent, dar lumea...

— Publicul, introduse preţios al doilea maşinist.

— Da, da, publicul se aştepta la un al treilea şi decisiv act. Presupun.

— Eu unul sînt convins că piesa a prins, nu crezi ? Asemenea efect mai rar, de ce nu recunoşti ?

— Aşa-i, aşa-i, aprobă primul maşinist apucînd ziarul, cui i-ar fi trecut prin minte ?

— Important este că instituţia noastră şi-a făcut straşnic datoria. Efectele artistice nu ne interesează, ele ţin de o altă competenţă, dar colaborarea, trebuie să recunoşti că a fost fructuoasă. Să vezi cu ce mai poftă de muncă se vor duce mîine oamenii la întreprindere. Şoferul vorbise calm, privind numai în faţă, de parcă ar fi monologat. Primul maşinist citea ziarul, iar al doilea se uita ba pe fereastră, ba prin

maşină.

— Fata mea vrea sa se facă actriţă la Teatrul de Comedie, spuse drept, în continuare, şoferul. Nu-i surîde viaţa în întreprindere. Ea vrea să facă artă, aşa zice. Foarte bine, treaba ei, dac-o putea n-are decît să facă, eu n-o opresc. Trebuie şi asta, nu ?

— Eu pe a mea vreau s-o fac pianistă, mărturisi exact pe acelaşi ton maşinistul al doilea, în timp ce primul continua liniştit lectura gazetei.

— A ieşit un spectacol bun, nu ? se interesă iar şoferul. Apoi adaugă, cu anumite nuanţe : Premieră...

— Da, era cît pe ce să ieşim ciomăgiţi...

— ...sau poate chiar linşaţi, cine ştie, completă pe neaşteptate primul maşinist împăturind tacticos ziarul şi aruncîndu-1 în spate.

— Zău ? nu-i veni să creadă şoferului, ia te uită, dom'le, ce chestie, zău aşa ! Auzi, ciomăgeală, şi se mai spune că sîntem un oraş civilizat.

— Civilizaţi pe dracu\ boscorodi cu bărbia în piept primul maşinist, obosit.

— Ei, om fi noi civilizaţi, nu zic ba, dar omul tot se enervează, asta e indiferent de civilizaţie. Ce vină avem noi ? ! Aşa e, n-aveau de unde să ştie că noi n-avem nici o vină. Ne-am făcut slujba pentru care sîntem plătiţi.

— Plătiţi pe dracu, boscorodi iarăşi primul maşinist.

Maşina ajunse în dreptul unei clădiri mari, întunecate. Opri. Cei trei coborîră. Şoferul blocă uşile, se asigură că le-a blocat şi apoi dispărură cu toţii înăuntru.

XIV

Atelierul de montat drugi din cadrul întreprinderii de Recondiţionat Carcase din Trejea era a patra clădire cum intrai pe dreapta. Acolo lucrau Nicoîae Pleşa şi Ion Botezatu, muncitori în subordinea directă a noului subinginer angajat, Emil Donose.

Un dulap de tablă pe care stătea desenat cu cretă, în manieră naivă, un nud, iar în cealaltă parte a dulapului era scris pronosticul atelierului pentru săptă- rriîna în curs. Sus, cinci oberlihturi pentru ventilaţie tehnologică mai degrabă decît pentru luminat, o gură de aer cu un ventilator pus pe turaţie minimă, apoi trei bancuri de lăcătuşerie grea, două capre de oţel, şi, lipit de perete, în faţa bancurilor, un rastel cu trei niveluri, „biblioteca", plin cu profiluri şi ţagle, raşpele şi liniare, baroase şi altă sculărie grea.

Totul era iluminat, fie zi, fie noapte, cu opt neoane jegoase de fumul sudurilor. Trusoul era

completetat de un polizor electric normal aşezat chiar lîngă uşa dublă, *din* tabla de trei, şi o chiuvetă fără oglindă. In de-

corul acesta nimeri Emil Donose pentru a comunica muncitorilor s3i noile planuri de producţie pe săptămîna respectivă. Tot atelierul nu discuta decît noua promovare a tînărului şi capabilului subinginer.

— Auzi la el — „Noi purtăm ştafeta, cum vreţi s-o purtăm, cu cinste sau cu ruşine ?“ Şi bagabondu* ăîa de Ţuţu, din spate, „Oricum" auzi la el, se hlizi Ion într-o mică pauză. Băi, Nicule, făcu el serios, eu m-am cam plictisit de lozinci. Să facă şi el ceva pentru muncitorii lui, ceva acolo, cît de mic, cum de exemplu aş lua eu creta asta şi aş muta-o de icişa, icişa. Practic. Concret îmi trebuie. Nu teoretic, că cu teoria n-am făcut nimic. Cîte bilete a luat anu’ ăsta la băi pentru echipa lui ? A, da* stai că e nou. Şi ăştia cu maşinile se ciocnesc şi iar se ciocnesc...

— Nene, ascultă-mă, bre, pe mine, mie nu-mi trebuie mult ca să-mi dau seama dacă un om e spirt. Ei, îţi spui io, că e spirt, ăsta e spirt. Alcool etilic. 98 de grade, dom’le. îşi pune şi el pielea în saramură, nu poţi să zici că nu e aşa, şi e bun meseriaş, mă nea Ioane, ce ştie omu’, ştie, e bunul lui, poţi să zici că nu e aşa ? Hai, spune drept dacă e aşa sau nu e aşa !

— Deh !

— Apăi vezi.

Se crăpă uşa atelierului de montat drugi şi cei doi săriră cît ai clipi, ca fripţi cu suflaiul. Imediat fură călare pe carcasă, mai exact pe drug. Uşa se crăpase de tot şi îşi făcu apariţia un tip într-un halat,

care ducea sub braţ nişte file între cartoane lucioase.

— Ce, băi, vă speriarăţi ? Crezurăţi că-i dom singiner. Vedeţi că mişună p'aciia. Nu-1 enervaţi că e cătrănit săracul, are necazuri.

Cordul celor doi îşi regularizează bătăile în jurul unor valori rezonabile.

— Ptiu ! Ne-ai speriat.

Ii speriase tov. Duică, un propagandist pe cît de popular pe atît de subtil şi eficient. Trebuia să treacă ceva timp ca să-i descoperi a doua calitate, pentru că prima sărea în ochi. Era în stare să-ţi vorbească şi în dialect ca să te cucerească. Era un cuceritor de prima clasă. Cu el nu te simţeai în corner.

— Hai, vedeţi-vă de treabă, că vine, mai spuse el şi plimbă mai departe importantele file. In realitate.

— Merg şi eu pînă la toaletă.

— Hai, că parcă am şi eu nevoie, spuse al doilea.

Esenţialul era ca la demonstraţie : să fie cît mai mulţi şi să se meargă cît mai grupat ; o masă nu-ţi sare în ochi tot atît de tare ca o individualitate. Şi nici unul nu era individualist. îi unea pe toţi cantina întreprinderii şi ratele care-i duceau pînă în centru.

Ion studie o vreme hîrtiile prinse în bolduri, şi conchise mormăit :

— Plătesc amenda şi nu mă duc. Se dezlipi de avizier şi intră îngîndurat în holul ce dădea spre hală. Nicolae termină şi el, ieşi din toaletă încheindu-se la şliţ şi luă drumul halei.

Alţi muncitori ce urc iu scara spre toaletă sau spre serviciul „Personal" se opreau din obişnuinţă la avizierul unde se putea citi : „Toţi bărbaţii sub 40 de ani

sînt invitaţi să-şi facă analiza sîngelui şi examenul radiologie pulmonar pîna la data de douăzeci şi cinci ale lunii curente". Semnat, Direcţiunea.

După eîţiva metri, Nicu şi Ion se întîlniră cu Emil Donose. Primii coborau, ultimul urca scările spre „Personal" sau toaletă.

— Bună ziua, dom* inginer.

— Bună, Ioane, salut, măi Nicule, ce-i cu tine, te văd necăjit, observă el pe primul.

— Ei, nu e chiar aşa, auzii că dumneavoastră avu- răţi necazuri.

— Da, nişte încurcături afurisite pe la Bucureşti, fîţ încolo, fîţ încoace, m-au înnebunit, nu alta.

— In legătură cu străinătatea ?

— Ce străinătate ?! A căzut afacerea aia, acu m-au găsit că-s băgat într-o belea mare, o porcărie, ce mai !

— îmi pare rău, nu găsi altceva să spună muncitorul.

— Dar, tu, ce nu-ţi convine ? Te văd abătut...

— Ne invită la analize, şi eu nu suport analizele, zise el arătînd spre avizier. Dar un bilet la băi tot aş lua, dacă vreţi dumneavoastră...

— Bine, treci pe la mine peste o jumătate de oră, bîigui subinginerul şi dispăru în sus, pe scări.

— Ai văzut ce palid era, săracul ? observă muncitorul N. Pleşa.

— Auzişi că pleacă la specializare la Oxford ? schimbă celălalt placa. Ion mergea pe partea lui ; are şi formele făcute, paşaportul, tot în regulă, numai biletele de avion mai lipsesc. Origine sănătoasă, bun, bun. Cînd or să vină de acolo poate or să-l facă subin-

giner-şef...

— ...ce, „poate", sigur ! Eu cred chîar că or să-l ungă inginer în locul lui Klapp. Ţie ţi-au mai dat bilet la băi anul ăsta ? Pleşa păstrase distantă la dialogul lui Ion cu subinginerul Donose.

— Nu auzişi că-mi spuse să dau pe la el cînd ne-ntîlnirăm ? Nicule, eu nu cred c-am să mor din cauza blestematei ăsteia de şira spinării a mea, ci din cauza asta, care-ţi spusei. Şi se ciocăni în cap cu arătătorul drept. îţi spui eu, urmă el convins, congestie cerebrală ! N-ar trebui să-mi pun atît de mult mintea la contribuţie.

— Deh, spuse celălalt, şi se apucară amîndoi de lucru la o bucată de fier de două tone ce semăna foarte bine cu un exponat din Guggenheim Museum. Nu le trecuse prin cap.

într-una din zile, Emil Donose ieşise la plimbare pe artera principală a Trejei. Era acum un iniţiat în programul cultural al orăşenilor şi îl găsea surprinzător. Emil ştia de exemplu că în ziua aceea era spectacol la TCT. Se aştepta sa vadă o mulţime de cunoscuţi foindu-se în sus şi în jos pe trotuare, în aşteptarea orei de deschidere a uşilor de sticlă ce dădeau în intrarea teatrului. Un zîmbet calm îi lumina faţa. Se surprindea adeseori satisfăcut în exigenţele lui de această oază aleasă de facultate, sau de oricine altcineva.

Ochii i se roteau în toate părţile, ca ai vrăbiilor. La un moment dat, simţi o mînă pe umăr ; unul, Gugiu, se bucura că îl vecie :

— Mă bucur că te văd, ţi-ai schimbat tricoul ?

Gugiu era şi el subinginer, lucra de cincisprezece ani în întreprindere şi ştia mai bine cum stăteau lucrurile.

— Salut, l-am băgat la apă. Tocmai mă plimbam, cc aglomerat e azi !

— Aglomerat, da, e premieră. Şi cum te-ai îndurat să vii aici ? îl întrebă neaşteptat Gugiu. Mergeau acum unul lîngă celălalt.

— Parcă a fost după mine ?

Gugiu se amărî. Faţa i se strînse ca un ambalaj de pergament. Era mai în vîrstă cu nişte ani decît Emil.

— Aşa e, nimic nu mai e după noi, îţi lipesc o etichetă pe fund, şi gata !

In întreprindere, Gugiu era cunoscut ca un om cu idei foarte ciudate. Mulţi îl evitau de teamă să nu se compromită, dar subinginerului puţin îi păsa. Ab'a avea ocazia să devină şi mai slobod la gură, ori de cîte ori vroia el.

— Dragă Emil, spuse el luîndu-1 de braţ, trebuie să-ţi spun că am constatat un lucru periculos la tine. Eşti prea impresionabil. Să ştii, că toţi sînt nişte ţărani, toţi !

— Bine, dar Trejea e oraş, aşa scrie în toate ziarele, în toate statisticile. Auzind vorbele celuilalt, Gugiu dădu din mîna liberă :

— Aiureli. Poate construcţiile, cafele, magazinele să fie orăşeneşti, dar oamenii sînt toţi nişte ţărani îmburgheziţi.

Donose începu să se simtă şi el compromis, dar condiţia lor socială fiind identică, era mai tare, cel puţin deocamdată, şi birui pînă la urmă. Consimţi să ia parte la discuţie cu jumătate de entuziasm :

— Atunci unde sînt adevăraţii orăşeni, dacă spui că toţi oamenii de aici sînt ţărănoi ?

— La munte, vorbi atît de ferm Gugiu încît nu admitea nici un fel de contrazicere. Baza tehnico-economica şi suprastructura au rămas pe loc — „oraşul" adică — iar adevăraţii orăşeni, simţindu-se complexaţi, inhibaţi de valul de ţărani care veneau la oraş, l-au părăsit de bună voie. Un fel de rocadă...

— Concluzia ta e absolută ? îl privi neîncrezător subinginerul mai tînăr, vrînd să încerceconsecvenţa celuilalt.

— Desigur, răspunse Gugiu fără nici o rezervă, spulberînd îndoielile lui Emil Donose.

— Atunci înseamnă că şi eu sînt ţăran, deşi am venit de la Bucureşti.

Gugiu rîse zgomotos. Donose observase că nimeni nu-i privea în special, aşa că se linişti, şi apoi, el încă nu cunoştea pe de-a-ntregul tot mănunchiul de moravuri ce sălăşluiau în Trejea. Acum îşi dădu seama că Gugiu nu era ciudatdeloc, ci numai un fin observator şi un dotat comentator al societăţii trejene.

— Tu eşti un fel de crai de curte veche, pentru care, natural, orice alt loc în afară de Bucureşti ţi se pare provincie. Dar adevărul e că ai plecat din Bucureşti în căutarea provinciei arhetipale, calme şi cu bună cuviinţă. Ai dat însă peste un oraş, Emile, un oraş adevărat plin de orăşeni simulanţi, cu legile lor proprii, cu morala lor proprie...

Tonul lui Gugiu devenise plîngăreţ. Mulţi din oamenii care treceau pe lîngă ei recunoşteau pe cei doi subingineri şi îi salutau respectuos. O femeie cu părul

proaspăt făcut îşi înclină zîmbind capul către cei doi. Donose dădu şi el nedumerit din cap, plăcut impresionat.

— Cine era ?

— Femeia aceea ? Cineva din întreprindere, te-a recunoscut şi te-a salutat, ţi-am spus, eşti impresionabil, ca bucureştean ar trebui să-ţi fie ruşine.

— Eu credcam că pe tine, tu eşti mai vechi aici.

Pentru Gugiu părea tot aia.

— S-ar fi putut, e drept, răspunse ambiguu Gugiu, dar femeile nu mai salută un bărbat de care s-au plictisit, cel puţin pînă acum nu ştiam să-şi fi schimbat obiceiul. înseamnă că te place. O să trăieşti cu ea un an sau doi, pînă îi cade cu tronc altcineva şi ţie altcineva. Pe urmă se reia jocul.

Siguranţa cu care vorbea Gugiu îl îngheţa pe Emil.

— Sînt tîrfe multe în oraşul ăsta ? nu se mai putu abţine proaspătul subinginer.

— De ce, vrei să te însori ? răspunse cinic celălalt subinginer, punîndu-i încă o dată rnîna pe umăr. Haida de, ai putea să spui despre o femeie care te iubeşte că e tîrfă ?

— Nu ! făcu franc Donose, şi nu minţea, cum nu minţise nici pînă atunci.

— Păi vezi, ajunse Gugiu acolo unde vroise, numai că ele iubesc mulţi, aia e. Mulţi se culcă cu ele, toţi sînt fericiţi, toate ţărăncuţele sînt fericite, nimeni nu e nefericit. Cu condiţia să te lepezi de orgoliul mic burghez al proprietăţii asupra vreuneia din ele. Ca la cabaret... toate sînt proprietate comunală ca să nu zic de stat. Nici viitoarea ta soţie n-o să facă excepţie. Oricînd se cade la învoială cu oricine, asta e încă o trăsătură a moralei de prin părţile astea. Ce e, ţi-

am luat piuitul ? Sau te gîndeşti la fructa aia blondă de adineaori ?

Donose bîigui complet ameţit :

— Ca în comuna primitivă,... ca la cabaret...

— Nu ştiu cum a fost acolo, n-am trăit, trăiesc acum, sînt cu picioarele pe solul Trejei, şi văd că astea sînt regulile jocului. Vrei, bine, nu vrei — te fprţăm, nu poţi — te-ajutăm, nu ştii — te-nvăţăm. Acum te las, trebuie să intru la teatru. Ne vedem mîine la întreprindere.

— Bună seara, lătra strident Donose, mirîndu-se în ce! mai curat stil dc Bucureşti.

Seîntunecase de-a binelea. Subingincrul se hotărî să seîntoarcă. lumea care avea p-*ograma'ea pentru sea'a aceea la Teatru! de Comedie deja intrase şi bulevardul central se goli ca la un semn magic. Trecînd pentru o ultimă dată prin faţa edificiului cultural al oraşului, lui Emil i se păru că desluşeşte în faţă o siluetă familiară. „Blonda de adineaori", gîndi el, şi imediat, instinctiv, mări pasul. După cîţiva metri, tocurile femeii răsunară în întuneric foarte aproape de el. îşi aminti cuvintele lui Gugiu înainte de a se despărţi şi îl încercă pe loc un; sentiment de siguranţă dublat de o fină transpiraţie. Nu încăpea nici o îndoială, deznodămîntul comunal avea să fie acelaşi indiferent de modul în care ar fi deschis discuţia. Scuturîndu-se de orice urmă de trac, încercînd să-şi potolească bătăile inimii, Emil Donose se pregăti se pună mina pe umărul femeii, s-o întoarcă spre el şi să-i vorbească simplu, d rect, ca de la trecător la trecător. Mai ales, dacă

situaţia se dovedea a fi întocmai precum i-o descrisese celălalt subinginer înainte să intre la spectacol. Emil o şi vedea întoreîndu-şi ochii spre el, apoi zîmbind, apoi lipindu-se : şirul alunecos al gîndur'lor îi fu rupt cu brutalitate de un incident stupid : cînd Emilse afla foarte aproape în spatele ei, femeia se întoarse cu adevărat spre el, clar în loc de zîmbet, faţa ei trăda o criză cu dureri violente. Răsucită pe jumătate spre el, privindu-1 cu ochvi măriţi de teamă, femeia leşină în braţele «lui. Rămaseră aşa, în mijlociul străzii, un timp nedefinit. Donose nu ştia cum să procedeze mai departe. Căuta zadarnic. îi veni în minte respiraţia gură la gură. Crezuse ca pe partea ccalaltă, în întuneric, cineva se uită ia ei şi că acea persoană îi dăduse ideea, Donose nu era sigur de asta, numai de corpul greu al femeii frumoase din braţele lui era sigur. Donose mulţumi totuşi cu glas tare dar vocea nu se mai auzi. Erau cu desăvîrşire singuri. Subinginerul o strînse puternic de talie pe femeie şi îşi apropie faţa de a ei. Lumina becului de stradă descoperea o faţă fină, în cadrată de bucle aurii, sîrmoase. Lucru ciudat, nu mirosea a nici un fel de parfum sau deodorant. Ochii închişi erau făcuţi cu grijă, la fel şi buzele întredeschise ca două arcuri strălucitoare. îşi lipi încet urechea de buzele ei : părea ca femeia nu mai respiră, şi atunci începu să-i maseze pieptul plin, pietros. Nici o mişcare. O sprijini de zid şi îşi lipi buzele de ale ei, răsuflînd de cîteva ori în ea. Se trezi mîngîind-o, apoi pipăind-o din ce în ce mai pătimaş. I se păru că femeia s-a mişcat puţin, îşi îndepărtă faţa ca s-o vadă mai bine. Era frumoasă. începu s-o sărute din nou, pînă cînd simţi năpadinciu-i în gura un lichid cald. îşi dezlipi buzele de gura femeii şi un şuvoi de sînge se revărsă printre

buzele frumoasei. Un miros fad îi umpluse nările. Simţind în cerul gurii sîngele pe care în patima lui îl supsese dintre buzele bolnavei, Emil Donose vo

mită în partea stîngă, continuînd sa o ţină în braţe pe blonda leşinată. Se temu că în acea clipă ar putea să fie deja contaminat cu cine ştie ce boală, dar braţele rămîneau mai departe încolăcite în jurul taliei subţiri a bolnavei necunoscute. Putea, la urma urmei, să şuiere de o anemie pasageră, şi el fusese 'anemic cînd era mic şi îşi aducea aminte că îi curgea sînge din nas. Se putea constata ce avea frumoasa necunoscută, a doua zi dimineaţă, la circa întreprinderii. Dar pîna atunci ?

XV

Cînd maşina opri în dreptul Tribunalului, mulţimea adunată la intrare începu să se agite, cuprinsă de mînic. Cordonul de ordine făcea uz de bastoanele sale de cauciuc. Se auzeau ocări, înjurături, ţipete.

Uşile maşinii se dădură în lături şi coborîră. mai întîi doi miliţieni, apoi încă doi, apoi Şbiţa cu Prisccaru.

Avocatul coborî din cabină mai înainte ca maşina să se oprească şi trînti portiera. Cei patru miliţieni îi încadrară în linişte. Cei doi îşi strînseră mîinile în tăcere, şi mediul de ordine le respectă gestul, căutîndu-1 din priviri pe avocat. Acesta se apropie din spate şi, punîndu-şi palmele pe umerii lor, le spuse privindu-i foarte aproape, şi zîmbind lat :

— Fiţi calmi, sînt cu voi. Bine ?

Cei doi se mulţumiră să dea din cap zîmbind vag. Prisecaru întrebă deodată :

— Dar Donose ?

— Subinginerul Emil Donosc a fost achitat, lamuri pe acelaşi ton avocatul, îl bătu uşurel pe umeri în semn de încurajare, apoi se depărtă puţin, şi, afundîndu-şi raîinile în buzunarele pardesiului, le făcu miliţienilor un gest scurt, cu capul. Micul convoi se puse în mişcare în timp ce mulţimea îşi înteţea larma. Cîteva flash-uri izbucniră. Cei patru din escortă mergeau imperturbabil, în vreme ce colegii lor se străduiau sa menţină ordinea.

Ajunseră în faţa uşilor înalte, din lemn de stejar, ale Tribunalului. In cîteva puncte, cu toată opoziţia îndîrjită a serviciului de ordine, era cît pe ce sa se rupă cordonul. Uşile cele mari se deschiseră lent. Avocatul îşi întoarse o clipă capul, privind de sus mulţimea. Un zîmbet inexplicabil îi miji pe faţă, apoi se întoarse şi dispăru înăuntru. Uşile se închiseră iar mulţimea, ca prin farmec, îşi potoli larma. începură chiar să se împrăştie. După un timp mai rămăsese numai cordonul de ordine răsuflînd uşurat, şi o mînă de ziarişti care luau notiţe. începură chiar să vorbească între ei.

Se întunecasc, şi de la o vreme nu mai rămăsese nimeni. Scările ♦de piatră, lungi şi dese, care înconjurau din toate părţile Tribunalul, erau pustii.

Automobilele începuseră să-şi aprindă farurile şi se mişcau ca nişte scarabei în mediul lor prielnic.

Tribunalul domina maiestuos piaţa. Reflectoarele care-i luminau faţada funcţionau normal şi dinăuntru nu se auzea nimic.

XVI

♦

Domnul Strună, ca întotdeauna, părea scos din cutie, la patru ace. „Bine ai venit, Prisecarule, ce nenorocire era să se întîmple, bine că pînă la urmă s-a lămurit !“ „Un coşmar întreg", fu de acord Pri- secaru lăsîndu-se însoţit pe poteca pietruită a întreprinderii spre binecunoscutul birou al casieriei de unde avea să ridice nişte bani. „Chiar că un coşmar ! Dacă ai şti cum mă bucur că eşti iarăşi printre noi, nevătămat şi încrezător". „încrezător ? încrezător în ce ?“ întoarse Prisecaru capul spre el dînd prioritate unei persoane feminine de la biroul personal. în clipa cînd trecea prin dreptul lor, Prisecaru simţi că i se zîm- beşte. „în soarta".

— ...sănă, salutăm, sănătate ! Bun. Bine. Da, bun, nu, ţi-1 trimit pe băiatu* ăsta, cu toate formele în regulă, doar am mai lucrat noi, nu ? Atunci aşa rămîne, se sculă Precupeţu în picioare, grăbindu-se cu

ceai al ui mina sa-şi îndrepte o cută de la pantaloni. Bun. Nelu surîse vi el, după care privi afară, pe fereastra biroului. Poftim r Nu înţeleg, e bun, hâhă, Mgur, buun, zîmbi Precupeţu făcîndu-i cu ochiul lui Nelu care şedea într-un scaun, lîngă birou şi-şi odihnea mîinile pe genunchi. Tovarăşe, eu acuma îi îmbarc, îi pun la camion, şi pe seară, încolo, pe după amiază, patru, cinci maxim, îi aveţi, sa vedem cum merge Nelu, băiatu* ăsta, şoferul, e lîngă mine, aici...

IN EDITURA ALBATROS

au mai apărut :

Voicu Bugariu LUMEA LUI ALS OB

Viorica Ciorbagiu NEMILOASELE VICTIME

Mariana Costescu VIITORUL LUMII VA FI ROŞU

Ştefan Damian NUNTA

Ana Ioniţă FIICA PĂRINŢILOR SĂI

Tudor Negoiţă VERIFICAŢI IPOTEZA NESSUS !

Ioan Dan Nicolescu SĂRBĂTORI MARŢIALE

Mircea Opriţă SEMNUL LICORNULUI

Alexandru Papilian PRICINI DE IUBIRE

Platon Pardău OMUL COBORÎT DIN TURN

Ştefan Pîrvu CALE ŞI DRUM

Gheorghe Săsărman HIMERE

Constantin Turturică FILOZOF DE ÎNCHIRIAT

Radu Ţuculescu GRADINA SUSPENDATA

Lector CONSTANTINA PALIGORA Tehnoredactor CORNEL» CRISTESCU

Bun de tipar 11.VII1.1981. ApAn.it 19R1. Comanda nr. 1918. Coli de tipar 4,25

Tiparul executat sub comanda nr. 108 la întreprinderea Poligrafică Iaşi str. 7 Noiembrie nr. 49
REPUBLICA SOCIALISTA ROMÂNIA